

Åpen høring i kontroll- og konstitusjonskomiteen tirsdag den 21. mars 2017 kl. 9

Møteleder: Martin Kolberg (A) (komiteens leder)

Sak:

Politiets og Forsvarets objektsikring

Møtelederen: Da er klokken blitt 9, og vi fortsetter andre dag av denne åpne kontrollhøringen. Jeg ønsker hjertelig velkommen til denne dagen, som er et ledd i kontrollkomiteens behandling av saken om Riksrevisjonens rapport om revisjon av politiets og Forsvarets objektsikring, jf. tillegg nr. 1 til Dokument 1 for 2016–2017, som komiteen har besluttet å behandle separat i en egen innstilling.

Tillegg nr. 1 til Dokument 1 for 2016–2017 er gradert «konfidensielt» i henhold til sikkerhetsloven §§ 11 og 12, jf. offentlighetsloven § 13.

Etter at Riksrevisjonen avga sin rapport 18. oktober 2016, har det vært ført en omfattende korrespondanse angående avgradering mellom Stortinget og de berørte departementene. Det gjelder særlig de to departementene som er representert her i dag, samt statsministeren. Jeg gikk gjennom hele den korrespondansen i går ved innledningen til gårsdagens høring, og for protokollens skyld viser jeg bare til det som ble sagt i den sammenhengen i går, og gjentar ikke dette i dag – det er ikke nødvendig.

Komiteen har som kjent besluttet å holde en åpen kontrollhøring på bakgrunn av omtalen av svakhetene i Forsvarets og politiets objektsikring, som er beskrevet i den åpne delen av Dokument 1, og statsrådenes svarbrev til Riksrevisjonen, som er gjengitt i dette dokumentet – altså den åpne delen av det og de svarene dere har gitt som åpne svar.

Komiteen er selvsagt opptatt av at all relevant informasjon skal framlegges i høringen, og vi vil derfor gjøre oppmerksom på at det kan bli aktuelt med en lukket del på et senere tidspunkt. Komiteen vil i det tilfellet treffe en separat beslutning om det, og komiteen vil invitere til nye høringer hvis situasjonen skulle kreve det gjennom dagens høring.

Komiteen vil dog be om forståelse for at høringen i utgangspunktet er åpen. Det er etter komiteens syn meget viktig å ha åpenhet og offentlig debatt om så viktige temaer som rapporten omhandler, og at Stortinget i plenum også skal ha muligheten til å behandle, diskutere og ytre sin oppfatning i full åpenhet.

Det at vesentlige deler av denne rapporten er gradert, kan ikke etter komiteens oppfatning uten videre hindre Stortinget i åpent å behandle viktige og aktuelle spørsmål av stor betydning for befolkningen. Stortingets oppgave er å føre kontroll med at det er etablert tilfredsstillende kontrollsystemer, og at regjeringen og forvaltningen opptrer i henhold til Stortingets vedtak og Stortingets forutsetninger. Komiteen har derfor lagt opp til at høringen og den parlamentariske behandlingen av rapporten gjennomføres uten å gjengi de graderte opplysningene, men vil altså, som sagt, eventuelt komme tilbake til dette etter at høringen er avsluttet.

Dere kjenner alle sammen de bestemmelsene vi har i en

sånn sammenheng som dette: Hvis det blir stilt spørsmål som krever at dere må oppgi fortlørlige opplysninger for å kunne svare fyllestgjørende, så skal dere ikke si dette, men dere skal gjøre oppmerksom på at det er nødvendig å komme med graderte opplysninger, slik at komiteen har mulighet til å vurdere om vi skal frafalle spørsmålet, eller om vi må lukke høringen på det punktet som er aktuelt.

Komiteens medlemmer er også pålagt taushetsplikt i henhold til forretningsordenens § 75 a, og jeg henleder medlemmene i komiteens oppmerksomhet mot det også i dag.

De problemstillingene vi skal diskutere, repeterer jeg ikke. De er utsendt og sikkert forstått av dem som er invitert til høringen, så jeg går ikke inn på det nå.

Høring med forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide og justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Møtelederen: Vi har kommet til dagens høring. Velkommen til de to statsrådene. Velkommen til forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide, som har med seg tre bisittere. Det er departementsråd Arne Røksund, ekspedisjonssjef Jens-Thorleif Thorsen og ekspedisjonssjef Henning Vaglum.

Vi ønsker også velkommen til vår nye justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen, som er her for første gang, tror jeg. Det stemmer vel? Du er velkommen. Du har med deg tre bisittere. Det er departementsråd Tor Saglie, ekspedisjonssjef Thor Arne Aass og avdelingsdirektør John Arne Gisnås. Velkommen til dere alle sammen. Jeg tenkte på at Amundsen var her i rommet i egenskap av statsråd for første gang, men kanskje også for første gang i sin alminnelighet også. Jeg er ikke helt sikker på det.

Nå begynner vi høringen. Da begynner vi med vår forsvarsminister. Som du vet, har du 10 minutter til disposisjon, og jeg gir ordet til deg – vær så god.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Takk for det, komitéleder, og takk for muligheten til å komme hit og besvare spørsmål om objektsikkerhet.

Bakgrunnen for denne høringen er som kjent Riksrevisjonens rapport om objektsikring. Revisjonen legger vekt på hvorvidt formelle krav er innfridd eller ikke. Jeg ser alvorlig på de svakhetene som finnes innen objektsikring, og Riksrevisjonens hovedfunn har vært og vil fortsatt være svært viktige i det videre forbedringsarbeidet. Jeg har redegjort i detalj i brev til Riksrevisjonen for hvordan merknadene og anbefalingene følges opp. Forsvarsdepartementet ga 1. september i fjor Forsvaret og Forsvarsbygg oppdrag om flere forbedringstiltak som del av det kontinuerlige arbeidet med objektsikring, og basert på Riksrevisjonens anbefalinger. Mange av påleggene er allerede gjennomført, slik at status i dag er vesentlig bedre enn under revisjonen. Arbeidet med objektsikring er i sin form dynamisk og kontinuerlig med fortløpende tiltak, også uavhengig av Riksrevisjonens rapport. Forsvars- og justis-sektoren har et godt samarbeid om å følge opp revisjonen. Det er god dialog på alle plan, både mellom departementene og mellom Forsvaret og politiet.

Jeg vil her ta utgangspunkt i Riksrevisjonens anbefalinger for hvert av de tre områdene som berører Forsvarsdepartementet. Først til Forsvarets sikring av nøkkelobjekter:

Som komiteen er kjent med, er det etablert forskjellige objektsikringsregimer for å ivareta de ulike formålene med sikringen. Forsvarets nøkkelobjekter er definert som militære og sivile objekter som er av avgjørende betydning for forsvarsevnen og det militære forsvar i væpnet konflikt, og som er å anse som lovlige militære mål i væpnet konflikt. Gjennomføring av sikring med sikringsstyrker kan kun skje hvis vi er i en væpnet konflikt eller væpnet konflikt truer, eller rikets sikkerhet og selvstendighet er truet.

Riksrevisjonen anbefaler at departementet sørger for at Forsvaret ivaretar sitt ansvar for militær sikring av nøkkelobjekter med sikringsstyrker. Etter at den nye instruksen for politiets og Forsvarets objektsikring med sikringsstyrker kom i 2012, har Forsvaret grepet fatt i dette arbeidet og gitt det høy prioritet. Dette har skjedd parallelt med at Forsvaret har oppdatert sitt nasjonale operative planverk på grunn av en helt ny sikkerhetspolitisk situasjon. Nøkkelobjektlista har blitt oppdatert årlig, og for 2016 hadde Heimevernet planer for 97 pst. av objektene. Ny liste for 2017 har et stort innslag av nye sivile objekter, for de militære objektene ble prioritert først, og planene er ikke helt ferdigstilt for disse. Så nå er det ca. 80 pst. av objektene som har planer. Siden lista er et dynamisk dokument, vil det periodevis være objekter som det ennå ikke er godkjent objektplan for. Det betyr ikke at objektene står uten noen form for sikring, eller at Forsvaret ikke vil være i stand til å iverksette sikring av dem med sikringsstyrker.

HV er den viktigste ressursen for militær sikring av nøkkelobjektene. Regjeringa har de senere årene generelt styrket HVs budsjett for å gi bedre materiell og mer øving. Dette forsterkes i den nye langtidsplanen. Det investeres nå bl.a. 0,5 mrd. kr i nye feltvogner for å gi HV økt mobilitet. For 2017 styrkes HV med 191 mill. kr, bl.a. for å ta igjen et langvarig etterslep på vedlikehold, anskaffe reservedeler og ammunisjon og fasilitere høyere aktivitet og øving i prioriterte avdelinger. Styrkingen inkluderer 27 mill. kr til sperremateriell og vil bedre Heimevernets operative evne til objektsikring. For nøkkelobjektarbeidets del viser jeg til at det endrede trusselbildet etter den kalde krigens slutt medførte mindre fokus på dette arbeidet, samtidig som Forsvaret måtte bruke mye av sine ressurser til krevende skarpe operasjoner i utlandet. Det har tatt år å re-aktualisere dette arbeidet til et godt nivå, men jeg mener vi nå er på et langt bedre sted.

Punkt 2 – Forsvarets bistand til politiets objektsikring: Riksrevisjonen anbefaler at departementene sørger for forbedringer i politiet og Forsvarets samarbeid om objektsikring. Dette gjelder Forsvarets bistand til politiets sikring av sivile objekter med sikringsstyrker mot terror og annen kriminalitet. For forhåndsplanlegging av bistand til politiet forholder Forsvaret seg til den sentrale objektlista med sivile objekter fra Politidirektoratet. Planarbeidet foregår i samarbeid med politiet, og HV øver sammen med politiet.

Politiet har primæransvaret for dette regimet, mens Forsvaret er en bistandsyter, som politidirektøren var inne på i går. Samarbeidet og dialogen mellom de to etatene er god på alle nivåer. Gjennomføring av objektplanlegging og øvelser er imidlertid avhengig av at begge etatene har tilstrekkelig kapasitet og mulighet til å kunne prioritere det. Det utarbeides objektplaner for nye objekter, og øvelser gjennomføres.

Allerede før revisjonen var det satt i verk en rekke tiltak for å videreutvikle samarbeidet mellom forsvar og politi.

Fra 2007 har Politidirektoratet og Forsvarets operative hovedkvarter hatt liaisoner hos hverandre, og fra 2016 har Forsvaret også en liaison hos Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap. Nå er det i tillegg faste ukentlige videokonferanser på hovedkvarternivå. Praktisk samarbeid har over mange år blitt øvd i felles øvelser, som f.eks. øvelsene Tyr, Oslofjord, Haugalandet og Hovedstad, som også inkluderer objektsikring.

Siden 2012 har Forsvarets høgskole og Politihøgskolen hatt en felles utdanningsmodul i krisehåndtering og beredskap. Fra 2014 ble det innført en egen mal for anmodninger om håndhevelsesbistand. Stortinget vedtok i 2015 å lovfeste Forsvarets bistand i politiloven. Oppdatert bistandsinstruks kom høsten 2015, og der ble det tatt inn en prosedyre for muntlig behandling av anmodninger og en hurtigprosedyre som gir etatene myndighet til å behandle anmodninger om bistand for enkelte tidskritiske kapasiteter uten politisk involvering.

Regjeringa har i langtidsplanen for forsvarssektoren og i samfunnsikkerhetsmeldinga lagt opp til en videre styrking av det gode samarbeidet. Riksrevisjonens konklusjon er at verken politiet eller Forsvaret sammen eller hver for seg vil være i stand til å utøve tilstrekkelig objektsikring ved en trusselsituasjon. Selv om ikke alle formelle krav er oppfylt, vil styrkene likevel ha en god evne til objektsikring, som i de fleste situasjoner vil gi tilstrekkelig beskyttelse og sikring av viktige objekter. Her vil jeg også vise til det forsvarssjefen og politidirektøren uttalte om dette i går.

Det tredje området i revisjonen som berører Forsvarsdepartementet, er forebyggende grunnsikring av Forsvarets egne skjermingsverdige objekter i henhold til sikkerhetslovens forskrift om objektsikkerhet. Dette omfatter sikring med f.eks. gjerder, sperringer, forsterkninger og elektronisk sikring eller såkalt permanent grunnsikring.

Ifølge Riksrevisjonens rapport har departementet ikke sørget for at Forsvaret har etablert en permanent grunnsikring for egne skjermingsverdige objekter i tråd med forskriftens bestemmelser. Det er riktig at ikke all sikring av samtlige av Forsvarets skjermingsverdige objekter fullt ut ivaretar alle formelle krav i forskrift om objektsikkerhet. Men jeg vil samtidig understreke at alle Forsvarets skjermingsverdige objekter har en form for permanent grunnsikring. En stor del av objektene befinner seg på militære baser som har gjerder, vakt hold og elektronisk sikring i tillegg til sikringen av selve objektet. Lista over skjermingsverdige objekter oppdateres årlig, og det er praktisk vanskelig å tilfredsstille alle formelle krav til sikring umiddelbart etter at nye objekter er utpekt.

Arbeidet med sikring av skjermingsverdige objekter har hatt prioritet i Forsvaret, selv om man på noen områder ikke er kommet så langt som man burde. Siden forskriften trådte i kraft, er det gjennomført fysiske tiltak som forsterker den permanente grunnsikringen for objekter i Forsvaret, for mer enn 1,1 mrd. kr. Det er også investert 450 mill. kr i etablering og drift av elektroniske sikringssystemer, som har bidratt betydelig til forbedret permanent grunnsikring. Jeg prioriterer dette arbeidet høyt også i den kommende tida, og det er planlagt ytterligere 450 mill. kr til sikring av skjermingsverdige objekter de kommende årene. I tillegg vil jeg understreke at alle nye bygg og nye prosjekter har sikringen som en integrert del av investeringsprosjektet.

I tillegg er det nå investeringer for rundt 900 mill. kr som skal erstatte dagens radiolinjenett med fiberkabler, og det vil dermed redusere antallet skjermingsverdige objekter i forsvarssektoren.

Det er etablert et kompetansesenter i Forsvarsbygg for å dekke statens samlede behov for tjenester innen beskyttelse og sikring av eiendom, bygg og skjermingsverdige anlegg. Forsvarsbygg har bl.a. utarbeidet risikoanalyser for alle skjermingsverdige objekter på bestilling fra POD.

Det er riktig at iverksetting av sikring har gått ut over fristen i objektsikkerhetsforskriften. Sikringstiltak skulle vært etablert innen 1. januar 2014 med mulighet for ett års utsettelse. Erfaringen har vist at det både tok lengre tid å etablere den nødvendige kompetansen, og at det var mer omfattende og kostnadskrevenne å etablere selve sikringstiltakene enn hva man forutså da forskriften ble vedtatt. At fristene ble overskredet, er imidlertid ikke ensbetydende med at det ikke er implementert noen sikringstiltak. Jeg vil også framheve at NSM har blitt styrket i budsjettene i perioden 2013–2016, og det videreføres nå i den nye langtidsplanen.

Departementet har styrt Forsvarets arbeid med objektsikring på linje med øvrige fagområder. Vi har etter hvert som lover, forskrifter og instruks har kommet til på dette området, gitt konkrete oppdrag til Forsvaret i iverksettelsesbrevet. Forsvaret har rapportert gjennom det ordinære rapporteringssystemet. I tillegg har det på dette området blitt gitt særskilte oppdrag, blitt gjennomført særskilte statusundersøkelser, og det har vært særskilt dialog om oppfølging og av avvik.

I iverksettelsesbrevet for 2017–2020 er forebyggende sikkerhet etablert som ett av syv strategiske mål. I tillegg planlegger regjeringa å fremme en proposisjon for Stortinget om ny sikkerhetslov for forebyggende nasjonal sikkerhet i løpet av våren.

Avslutningsvis vil jeg bare få knytte noen korte kommentarer til graderingsspørsmål. Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet har selv sagt gitt Riksrevisjonen full tilgang til alle opplysninger den har ønsket. Komiteen har hele tiden hatt full tilgang til den graderte rapporten, fra den ble lagt fram 18. oktober i fjor. I tillegg har våre ugraderte svarbrev vært tilgjengelig, i likhet med et sammendrag i Dokument 1, som også er offentlig tilgjengelig. Det er årsaken til, som komitélederen var inne på, at vi har en åpen høring.

Spørsmålet som har vært diskutert, er om det skal lages ytterligere et ugradert sammendrag, i tillegg til det som allerede er offentlig. Forsvarsdepartementet er informasjonseier etter sikkerhetsloven og er lovpålagt et ansvar for å beskytte skjermingsverdige informasjon. Vi har vurdert Riksrevisjonens forslag til ytterligere sammendrag nøye og søkt en dialog om mulig avgradering, men den faglige vurderingen er at forslaget fortsatt inneholder gradert informasjon. Vi mener det er bra at den kritikken som er kjent gjennom det ugraderte Dokument 1, at de hovedfunn og konklusjoner som er kjent, kommer fram, og det danner også basisen for denne diskusjonen.

Med det avslutter jeg min innledning og ser fram til å besvare komiteens spørsmål.

Møtelederen: Da takker komiteen forsvarsministeren for dette.

Da går ordet til justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen – 10 minutter.

Statsråd Per-Willy Amundsen: La meg først takke for invitasjonen til denne høringen og for muligheten til å kommentere Riksrevisjonens rapport om revisjon av politiets og Forsvarets arbeid med objektsikring.

Innledningsvis vil jeg for ordens skyld gjøre oppmerksom på at jeg ikke har anledning til å gi eller svare på spørsmål med taushetsbelagt informasjon. Det vil jeg eventuelt kunne komme tilbake til i en lukket høring i egnet lokale.

Jeg vil understreke at jeg ser meget alvorlig på Riksrevisjonens merknader og funn. Riksrevisjonen peker på viktige forbedringsområder og gir et godt grunnlag for Justis- og beredskapsdepartements videre arbeid med objektsikring.

Komiteen har besluttet at denne høringen skal omhandle, men ikke begrense seg til, fem problemstillinger. Flere forhold dreier seg om fortiden, og jeg mener disse er grundig belyst tidligere i høringen.

Når det gjelder problemstillingen om hvorvidt kapasitetsbehov er avklart slik at politi og Forsvaret gjennom Heimevernet kan sikre og beskytte objektene, minner jeg om at det i instruks om sikring og beskyttelse av objekter ved bruk av sikkerhetsstyrker fra Forsvaret og politiet i fred, krise og krig fremgår at det ved forhåndsplanlegging av objektsikring skal tas utgangspunkt i en realistisk vurdering av hvilke ressurser som er tilgjengelig for ulike situasjoner. Videre må det tas hensyn til at sikkerhetsstyrker raskt må kunne omprioriteres fra forhåndsutpekte objekter til andre objekter.

Etter min vurdering må politiets arbeid være kunnskapsstyrt og etterretningsdrevet, og den aktuelle trusselen som skal avverges eller forebygges, må være dimensjonert for all politiinnsats. Ressurs- og kapasitetsmessige hensyn gjør det helt nødvendig. Det må erkjennes at en omfattende og langvarig objektsikring ved bruk av sikkerhetsstyrker vil være svært krevende og utfordre både politiets kapasitet og øvrige oppgaveløsninger i kritiske situasjoner.

Trusselvurderinger og etterretningsrapporter fra Politiets sikkerhetstjeneste, Etterretningstjenesten og politiet for øvrig må således være førende for politiets arbeid. Det muliggjør målrettede tiltak for å kunne forebygge og avverge alvorlige hendelser, herunder at viktige objekter opprettholder sin virksomhet og funksjonalitet i kritiske situasjoner.

Det er etter min mening ikke mulig å gi et absolutt og presist svar knyttet til kapasitetsbehov. Behovet vil til enhver tid være betinget av den aktuelle trusselsituasjonen. Jeg legger til grunn at instruks om sikring og beskyttelse av objekter ved bruk av sikkerhetsstyrker fra Forsvaret og politiet i fred, krise og krig tidligere ikke har vært etterlevd på en tilfredsstillende måte i politiet. Min oppgave fremover blir således å sikre at nødvendige tiltak iverksettes i samsvar med gjeldende regelverk, og at arbeidet prioriteres innenfor en realistisk ramme.

I instruksens stilles det bl.a. krav til forhåndsutpeking av objekter, politiets forhåndsplanlegging av bistand fra Forsvaret til objektsikring, utforming og utarbeidelse av planverk samt gjennomføring og felles øvelse mellom politiet og Forsvaret. Ved Politidirektoratets oppdragsbrev til politimestrene, av 26. mai 2016, ble det iverksatt et arbeid for

å etterleve kravene i instruksen. Politidistriktene ble i brevet bl.a. bedt om å forhåndsutpeke viktige objekter hvor politiet vil kunne be om bistand fra Forsvaret til objektsikring, kartlegge objekter og utarbeide objektplaner samt utarbeide oversikter til direktoratet om øvelser som er avholdt i samarbeid med Forsvaret. Fra mai 2016 og frem til dags dato er det lagt ned et betydelig arbeid i politiet med sikte på etterlevelse av krav og forventninger som oppstilles i instruksen. Dette innebærer at objekter hvor politiet planlegger bistand fra Forsvaret til sikring, nå er forhåndsutpekt, at aktuelle objekter er kartlagt, og at utarbeidelsen av objektplaner i hovedsak er ferdigstilt. Etter min vurdering er det gjennomført et omfattende, godt arbeid for å sikre full etterlevelse av instruksen. Jeg vil følge det videre arbeidet tett fremover for å sikre at saksområdet fortløpende gis høy prioritet.

I lov om forebyggende sikkerhet og forskrift om objektsikkerhet stilles det krav til permanent grunnsikring av objekter som er viktig for rikets sikkerhet og andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser, altså objekter med stor nasjonal betydning. Etter sikkerhetsloven omtales disse som skjermingsverdige objekter. Det er riktig som Riksrevisjonen påpeker, at det fortsatt gjenstår et betydelig arbeid for at alle skjermingsverdige objekter i politiet har en permanent grunnsikring som fullt ut tilfredsstillende ønsket sikringsnivå. Likevel er det viktig at man ikke sitter igjen med et bilde av at ingen sikring er på plass, eller at objektene er dårlig sikret, selv om det gjenstår en del arbeid. Det er ikke sånn at de skjermingsverdige objektene i politiet er usikret.

Siden revisjonen ble gjennomført i 2015, er tiltak blitt implementert, andre er i ferd med å implementeres. Arbeidet med sikring av skjermingsverdige objekter har vært krevende for politiet og har også for politiet medført vesentlige investeringer, f.eks. ved at IKT-infrastruktur som understøtter kritiske kommando- og kontrollfunksjoner, må flyttes. Sånne prosesser kan ta tid av økonomiske, tekniske eller praktiske årsaker. Et sånt objekt i politiet er relokalisert til en ny lokasjon med vesentlig høyere sikringsnivå etter at Riksrevisjonen gjennomførte sin revisjon.

Som politidirektøren har redegjort for, koster denne relokaliseringen flere titalls millioner. Ytterligere et sånt objekt har nå fått nødvendige avklaringer og finansiering, slik at det foreligger planer for objektet til å være relokalisert til en ny lokasjon med vesentlig høyere sikkerhetsnivå. Arbeidet med å få nødvendige avklaringer har tatt tid. Den kommende relokaliseringen medfører også investeringer i et betydelig omfang. Det pågår derfor et betydelig arbeid med objektsikring i politiet – et arbeid som må forstås som en kontinuerlig prosess, der Riksrevisjonens funn gir et øyeblikksbilde i en pågående prosess med å sikre objekter i politiet.

En av komiteens problemstillinger til høringen er om arbeidet med objektsikring og grunnsikring har fått nødvendig prioritet, sånn som et enstemmig storting mente etter 22. juli 2011. Jeg har derfor redegjort for det omfattende arbeidet som nå pågår for å etterleve instruksene samt lov og forskrift. Jeg vil også minne om at mange av de tiltakene som er iverksatt etter terrorhandlingen, har direkte eller indirekte økt politiets beredskapssevne, herunder kapasitet og kompetanse til å sikre objekter. Jeg viser her, som min forgjenger, til Meld. St. 10 for 2016–2017, Risiko

i et trykt samfunn, som har vedlagt en oversikt over status for å iverksette tiltak etter 22. juli.

Jeg vil fortsatt følge arbeidet med objektsikkerhet tett, nettopp for å sikre at saksområdet gis nødvendig prioritet.

Med dette avslutter jeg min redegjørelse og ser frem til å besvare spørsmål fra komiteen.

Møtelederen: Da takker vi justis- og beredskapsministeren.

Da går møteledelsen til komiteens nestleder, Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner overtok her som møteleder.

Møtelederen: Takk for det. Da kan jeg gi ordet tilbake til Kolberg, som er sakens ordfører og derfor har inntil 10 minutter i denne påfølgende spørresekvensen.

Martin Kolberg (A): Takk for det.

Alle i dette rommet vet og forstår at behandlingen av denne saken, og at vi holder en høring om den, har forbindelser til 22. juli – og tragedien knyttet til den dagen. Da var spørsmålet om objektsikring et veldig sentralt spørsmål, og vi vet alle at det som skjedde da, slo ut vårt regjeringskvartal for tiår, faktisk. Det er selvfølgelig en demonstrasjon av hvor viktig denne saken er når Stortinget får en rapport fra vår riksrevisjon som sier at situasjonen vedrørende deler av objektsikringen er svært alvorlig. «Svært alvorlig» er å forstå som fare for liv og helse. Det som selvfølgelig er komiteens ansvar og tanke, vil jeg si, i denne forbindelsen, er: Hvorfor er vi fortsatt i denne situasjonen fem år etter at denne forskriften faktisk ble gitt?

På denne bakgrunn vil jeg først henvende meg til forsvarsministeren, som jeg vil si sa noe oppsiktsvekkende i sin innledning. Jeg for min del – jeg kan ikke her uttale meg på vegne av komiteen, for det kan være alternative meninger om dette, vi får se hvordan det framstår – har festet lit til at forsvarsministeren, gjennom den korrespondansen og de svar hun har gitt til komiteen i sakens anledning, har sett på Riksrevisjonens kritikk som riktig og alvorlig. Slik har jeg oppfattet teksten. Nå ser jeg også at dine embetsmenn nikker, forsiktig riktignok, men tydelig. Dette er alvor. Men nå høres det ut som – og det er det jeg mener er oppsiktsvekkende – at du nærmest frafaller det standpunktet ved å henvise til forsvarssjefens uttalelser i går, hvor han sa direkte at han var uenig i Riksrevisjonens konklusjon om at Forsvaret ikke kunne imøtekomme forskriftens bestemmelser om at man kunne forsvare de mest kritiske objektene på en forsvarlig måte. Nå stilte du deg bak det, det er nytt, og nå vil vi vite: Hva er forsvarsministerens oppfatning? Støtter hun Riksrevisjonens kritikk, eller er hun enig med sin forsvarssjef i dette?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Takk for det, leder. Først vil jeg si at jeg begynte min innledning nettopp med å understreke alvoret, hvordan vi har lagt til grunn Riksrevisjonens funn i det forbedringsarbeidet som vi både har gjort og kommer til å gjøre framover. Men jeg har samtidig sagt at det er viktig å understreke at selv om ikke all formelle krav er innfridd, finnes det sikring. Og det mener jeg også er en viktig opplysning å gi.

Martin Kolberg (A): Med all respekt: Nå må du svare på spørsmålet. Støtter du Riksrevisjonens – og ikke alle disse ordene nå – versjon av dette, og at dette er en veldig alvorlig situasjon, eller forsvarssjefens, som avviste Riksrevisjonen?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: For det første opplever jeg ikke at forsvarssjefen avviser Riksrevisjonens konklusjoner eller funn.

Martin Kolberg (A): Det gjorde jeg.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Og som jeg sa: Vi har lagt til grunn det Riksrevisjonen har kommet med i sine funn. Vi har ikke påstått at noen av de funnene er uriktige. Men så har vi samtidig sagt – og det har også politidirektøren og tidligere justisminister sagt – at det allikevel er viktig å understreke at selv om ikke alle formelle krav er innfridd, selv om det er mye arbeid som gjenstår, er det også både grunn sikring og evne til å bruke sikringsstyrker dersom den situasjonen skulle oppstå.

Martin Kolberg (A): Hva er din kommentar til at Riksrevisjonen går til det meget uvanlige skritt å si at man ikke aksepterer innholdet i ditt brev til Riksrevisjonen som svar på at dette er i orden? Hva er din kommentar til det? Det er meget, meget sjelden – jeg tror nesten det er rikshistorie i Riksrevisjonen at man svarer slik.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Nå må jeg nesten be deg om å presisere spørsmålet noe.

Martin Kolberg (A): Riksrevisjonen sier at man ikke aksepterer din forklaring i brevet.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Det Riksrevisjonen svarte, var at ingen av statsrådene hadde gitt fyllestgjørende begrunnelser for hvorfor det var slik. Det opplever jeg ikke som å si at man ikke aksepterer det som skrives. Det var bl.a. fordi både tidligere justisminister og jeg ga svarene på de funnene som var gjort, vi konsentrerte oss om de tiltakene som var iverksatt, og i mindre grad om å forklare hvorfor situasjonen var blitt som den var blitt.

Martin Kolberg (A): Jeg vil spørre om dette: Betyr det nå at du sier til oss, og dermed til Stortinget, at vi kan ha trygghet for at disse kritiske objektene er tilfredsstillende sikret, og at forskriftens bestemmelser er oppfylt? Sier du det, eller sier du det med forbehold?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Som jeg sa i min innledning, er det fortsatt arbeid som gjenstår. Ikke alle formelle krav er innfridd. Det jobber vi selvsagt videre med, basert på de funnene Riksrevisjonen har gjort. Allikevel er det viktig å understreke at det finnes permanent grunn sikring, og at det finnes mulighet til å sikre med sikringsstyrker dersom det skulle bli nødvendig. Og det arbeidet fortsetter videre. Så var jeg også tydelig på å understreke at det er klart at i en situasjon hvor man har en dynamisk trusselsituasjon, et dynamisk forhold til hvilke objekter som tas ut av listene, og hvilke objekter som kommer inn – det gjelder nøkkelobjekter, både militære

og sivile, og det gjelder forhåndsplanlagt bistand som vi yter til politiet – vil det regelmessig være slik at ikke alle objekter har godkjente objektplaner, men det vil allikevel være mulig å sikre objektene. Man kan snu på det og si at i en gitt situasjon vil også Forsvaret måtte kunne sikre objekter det ikke finnes objektplaner for, fordi de ikke har vært på lister til nå.

Martin Kolberg (A): Hva er forskjellen på formelle krav og reelle? Du sier at det er «ikke alle formelle», men betyr dette at alt reelt er på plass, slik at egentlig holder ikke Riksrevisjonens kritikk? Jeg forstår ikke dette ordentlig.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Som jeg sa i min innledning: For eksempel var det, fram til desember i fjor, 97 pst. av nøkkelobjektene som hadde godkjente planer. Så er det tallet nå blitt litt lavere, fordi det har kommet inn flere sivile objekter på lista etter den siste revisjonen. Det har vært et veldig bevisst arbeid da man begynte med de militære nøkkelobjektene, og så fortsatte med de sivile nøkkelobjektene, og der utarbeides det nå planer. Det vi da jobber med, er både å oppfylle forskriftens formalkrav og samtidig sørge for at sikring kan ivaretas. Her har særlig HV – holdt jeg på å si – en generisk kompetanse på objektsikring, som gjør at man også kan sikre objekter der det f.eks. ikke finnes planer. Og de situasjonene kan jo oppstå helt uavhengig av instruksjonen og regelverket, fordi man i en gitt trusselsituasjon plutselig kan måtte sikre et objekt ingen til nå har tenkt på.

Martin Kolberg (A): Jeg, for min del, hadde ikke tenkt, som det heter, å ta opp spørsmålet om gradering, avgradering og ikke avgradering, men når statsråden selv har gjort det, mener jeg det foranlediger at det er helt riktig å følge opp det sporet.

Riksrevisjonen er Stortingets kontrollorgan i henhold til egen lov og egen bestemmelse, og her har vi opplevd det helt spesielle at regjeringen har tilbudt seg å revidere Riksrevisjonens oppfatninger. Mener statsråden at det er en riktig måte for en regjering å gå fram på i forholdet til Stortingets riksrevisjon?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Vi har selvsagt ikke forsøkt å revidere Riksrevisjonen. Det ligger ikke på noen måte innenfor det vi ønsker, og det ligger heller ikke innenfor våre fullmakter. Men vi har ønsket en dialog med Riksrevisjonen, på samme måte som vi gjorde i forbindelse med fregatrapporten, som Riksrevisjonen ga i fjor sommer, og der vi i nært og godt samarbeid med Riksrevisjonen kom fram til en ugradert versjon som tok ut de mest detaljerte skjermingsverdige opplysningene på en slik måte at vi kunne legge den ugraderte versjonen til grunn for en åpen høring i Stortinget. Det ønsket vi å gjøre også denne gangen. Vi er veldig opptatt av at Riksrevisjonens hovedfunn – og ikke minst kritikken – har vært løftet fram og drøftet. Det er viktig for samfunnet, det er viktig for oss som statsråder, men jeg har samtidig et ansvar for å sikre at ikke skjermingsverdig informasjon kommer ut, rett og slett fordi jeg er pålagt det etter sikkerhetsloven.

Martin Kolberg (A): Jeg er avskåret fra å diskutere med statsråden. Jeg skal derfor bare uttrykke noe, og så skal jeg spørre.

Jeg har lest sammendraget, og ettersom statsråden sier det hun nå sier, tillater jeg meg å si at det er ikke mulig for meg å lese noe i det sammendraget som ikke står i den åpne delen, som vi har til behandling her. Når departementet ikke har grepet inn mot den åpne delen i Dokument 1, blir spørsmålet: Hvem har da ansvaret for at de informasjonene ikke er stanset, i henhold til den argumentasjonen som statsråden nå har? Det må jo være en meget alvorlig situasjon for Forsvarsdepartementet, når man mener at dette sammendraget som ligger der, og som jeg har lest, for hun sier at hun har informasjon som er dekket av sikkerhetsloven, og jeg holder meg til at jeg forteller ingenting om dette, men en kan ikke skyve sikkerhetsloven foran seg på en slik måte at Stortinget ikke får diskutert det som skal diskuteres, heller.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Dette er jo to helt forskjellige dokumenter. Det som ligger i det ugraderte dokumentet, Dokument 1, som har vært offentlig siden revisjonen kom i oktober, har ikke vært problematisk for departementet på noen måte. Tvert imot mener vi at den kritikken som der framkommer, de funnene som der framkommer, er viktige å få fram. Men det som da har vært spørsmålet, er om man skal lage ytterligere et ugradert sammendrag, som er fyldigere, og der informasjonen i helhet framstår som gradert, fortsatt. Det har vi som sagt ønsket en dialog med Riksrevisjonen om, for å kunne bruke samme arbeidsmåte som vi gjorde i det gode samarbeidet vi hadde om fregatrapporten.

Jeg vil også minne om at det er ikke noen uvanlig situasjon for Stortinget at det framkommer graderte dokumenter som Stortinget må forholde seg til, og jeg opplever at denne diskusjonen, denne høringen, det som skal skje i Stortinget når innstillinga legges fram, er et viktig bidrag til forståelsen av både status, situasjon og iverksatte tiltak når det gjelder objektsikring.

Møtelederen: Da er saksordførerens tid ute, og møteledelsen kan gå tilbake til komitélederen.

Martin Kolberg (A): Takk for det.

Martin Kolberg overtok her igjen som møteleder.

Møtelederen: Jeg fikk ikke konferert dette før vi begynte, men representanten fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, har et formelt oppdrag i salen kl. 10. Jeg foreslår at vi tillater at han slipper til først.

Da begynner vi med representanten fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen – vær så god, du har 5 minutter.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Hjertelig takk.

Forsvarsminister, du sier at alle formelle krav ikke er innfridd, og jeg tror jeg har litt oversikt over forskjellen mellom formelle og reelle krav. Bare en åpningsmerknad: Den verdenen du beskriver, det du gir inntrykk av, er helt annerledes enn det jeg har lest i den graderte rapporten fra Riksrevisjonen. Jeg vil bare slå fast det, slik at alle er klar over det.

Mitt første spørsmål er: Mangler Heimevernet operativ evne? Nå snakker vi om 2015, vi snakker ikke om hva som har skjedd senere, for det er det debatten gjelder. 2015: Mangler HV operativ evne til å sikre og beskytte de militære nøkkelobjektene?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Som Riksrevisjonen også har redegjort for i en tidligere rapport knyttet til Heimevernets operative evne fra 2014, og som Stortinget er godt informert om gjennom de årlige lukkede høringene om den operative evnen som forsvarssjefen gir hver høst i Stortinget, har det vært utfordringer med den operative evnen til Heimevernet.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Betyr det at svaret er nei?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Kan jeg få fullføre?

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg må få litt kortere svar – unnskyld, statsråd!

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Jeg tror man alltid vil kunne se mangler i den operative evnen hvis spørsmålet dreier seg om man skal kunne sikre alt samtidig, men hvis spørsmålet er om å kunne håndtere f.eks. nøkkelobjekter, mener jeg at den operative evnen både i 2015 og nå tilfredsstillende de kravene.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Svaret viser vel behovet for en lukket høring. Jeg prøver å være presis i spørsmålene og håper på presise svar. Har Forsvaret utpekt nødvendige sivile nøkkelobjekter som har avgjørende betydning for forsvarsevnen og det militære forsvaret i væpnet konflikt i 2015?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Det arbeidet var godt i gang i 2015, men det ble ytterligere intensivert i 2015–2016, samtidig med at revisjonen pågikk, og grunnen var, som jeg nevnte i mitt innlegg, at man begynte med de militære nøkkelobjektene, og så har man i samarbeid med sivile organer nå utpekt de sivile nøkkelobjektene også.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det er, møteleder, et svakt presisjonsnivå på svarene, og jeg håper ikke at det går på at det er sikkerhetsgradert informasjon at statsråden svarer så uklart.

Neste spørsmål er: Har politi eller HV styrker kapasitet til å sikre de forhåndsdefinerte objektene i 2015?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Nå kan jeg bare svare for Forsvaret, så får justisministeren svare for politiet. Som jeg var inne på: Hvis man diskuterer de forhåndsplanlagte bistandsobjektene, var Forsvaret avhengig av at politiet meldte inn fullstendige objektlistor, og at det ble utarbeidet planer. Den objektlista kom fullstendig fra POD i oktober 2014, og det ble deretter fortløpende utarbeidet objektplaner, og dvs. at vi også hadde mulighet til å sikre disse objektene. Men igjen: Spørsmålet om samtidighet er selvfølgelig viktig hvis man skal sikre alt samtidig, både Forsvarets egne nøkkelobjekter og også de forhåndsplanlagte objektene, så ville det i 2015 også kunne være utfordringer.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så i 2015 var kapasitetsbehovet avklart, slik at Forsvaret gjennom HV kan sikre og beskytte objektene? I 2015 var kapasitetsbehovet avklart, og det var tilfredsstillende kapasitet?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Som jeg nettopp sa, kom ikke den fullstendige lista fra Politidirektoratet før senhøsten 2014, og så skulle man begynne å utarbeide alle objektplanene i samarbeid mellom politiet og Forsvaret. Det betyr, som jeg sa, at man kunne ha noen kapasitetsproblemer fordi man ikke hadde oversikt over alle objekter på det tidspunktet.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Til slutt: Riksrevisjonen har jo sine anbefalinger, og anbefalingene er jo skrevet av Riksrevisjonen, vanligvis, med nennsom hånd. Riksrevisjonen er jo klar over å behandle gradert informasjon. Er det statsrådets vurdering at Riksrevisjonens anbefalinger i denne graderte rapporten er av sikkerhetsmessig karakter, slik at de på sjølstendig grunnlag ikke kan offentliggjøres?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Hovedanbefalingene til Riksrevisjonen framgår også i den åpne delen, og jeg har jo knyttet kommentarer til den gjennom innlegget mitt. Jeg legger de anbefalingene til grunn. Jeg mener det er fornuftige og riktige anbefalinger.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Spørsmålet mitt var: De fire anbefalingene som ligger i den første graderte rapporten og den andre graderte rapporten, er de slik at de ikke kan offentliggjøres ut fra sikkerhetslovens bestemmelser?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Hovedkonklusjonene og hovedanbefalingene som vi har forholdt oss til i den åpne delen, har vi også snakket åpent om, og så er det jo noen grad av detaljering på disse konklusjonene som vi av hensyn til sikkerhetsloven ikke snakker om offentlig, men der hovedfunnene og hovedkonklusjonene ligger til grunn for det videre arbeidet. Det tar vi svært alvorlig, og det åpnet jeg også med å si.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk.

Møtelederen: Da er Lundteigens tid ute. Vi går til Høyre og Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner (H): Jeg går litt videre på avgraderingsspørsmålet, for det er grunnleggende sett snakk om å anvende en lov, kanskje en av de viktigste vi har i landet, nemlig sikkerhetsloven og dens strenge bestemmelser om at det som skal bli skjult for eventuelle fiender av landet, forblir skjult. Kan statsråden si litt om samspillet mellom politiske beslutninger og den lovanvendelsen som må finne sted når man bruker sikkerhetsloven?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Dette er en prosess som i de aller fleste departementer og virksomheter som behandler sikkerhetsgradert informasjon, skjer etter grundige og faglige vurderinger, og her vil jo en hel rekke faktorer spille inn. Og det er jo, som representanten er godt kjent med, gitt hans fagbakgrunn, ikke nødvendigvis sånn

at det er enkeltord eller enkeltbegreper som kan utgjøre det problematiske, men det kan være helheten i et dokument som etter sikkerhetsloven da må graderes etter ulike nivåer.

I dagens situasjon, i den sikkerhetspolitiske situasjonen vi har, er det klart at for potensielle trusselaktører vil det være av stor interesse og av stor etterretningsmessig verdi dersom informasjon om potensielle sårbarheter eller svakheter blir kjent.

Man kan egentlig sammenlikne det litt med et stort puslespill der det er helt åpenbart at potensielle trusselaktører sitter på ulike deler av puslespillet både om Norge og andre land. Spørsmålet er om man da ved å gi ut en type informasjon som f.eks. setter sammen et bilde, kan bidra til å øke sårbarheter, som vi jo er godt kjent med at finnes. Vår veldig klare faglige vurdering av det, etter å ha gått flere runder med det, er at det fortsatt er den samlede informasjonen i det utkastet som Riksrevisjonen leverte til Stortinget, som er av en sånn karakter at det fortsatt må graderes.

Michael Tetzschner (H): Er det, bare for å få det klart, en politisk beslutning? Eller er det en juridisk beslutning?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Dette er en beslutning som må tas politisk i siste instans, men den er jo basert på faglige vurderinger. Det er klart at vi mener jo veldig bestemt at man i de faglige vurderingene som er, også basert på de åpne trusselvurderingene som både PST og Etterretningstjenesten gjør, forteller veldig mye om det samlede faglige grunnlaget. Vi har ikke noe ønske om på noen måte å politisere sikkerhetsloven, snarere tvert imot.

Michael Tetzschner (H): Er det noe område som på grunn av denne anvendelsen av sikkerhetsloven er blitt – skal vi si – skjøvet ut av det nedgraderte tilgjengelige materialet, eller er det mer snakk om et detaljeringsnivå?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Det er det siste. Alle hovedfunn, hovedkonklusjoner og ikke minst kritikken og hovedanbefalingene er kjent, og de har også vært basis for debatten som har vært så langt, og de er selvfølgelig også basis for denne høringen.

Michael Tetzschner (H): I hvilken grad kan fagdepartementene, som her er Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet, overprøves av andre i anvendelsen av sikkerhetsloven?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Da er det i så fall Kongen i statsråd, og alternativt kan NSM gjøre overprøvinger, men det skal svært mye til.

Michael Tetzschner (H): Da vil jeg gå tilbake til din tidligere tid i Forsvarsdepartementet, fordi i iverksettelsesbrev for langtidsplanperioden 2013–2016 ble Forsvaret gitt i oppdrag å vurdere hvorvidt etaten har skjermingsverdige objekter med årlig rapportering. I en oppdatering til iverksettelsesbrevet i april samme år ble det presisert at etaten skulle etablere sikkerhetstiltak i henhold til regelverkets krav innen 31. desember 2013, altså rett etter at du overtok. Senere registrerte man at Forsvaret lå etter i sin oppgaveoppstilling. Hvordan sikret ditt departement at

det var ajouritet i rapporteringen?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Som jeg var litt inne på i innledningen min, har vi både gjennom den vanlige etatstyringen og gjennom særskilte statusrapporteringer og oppfølginger fulgt dette arbeidet nøye. Vi har overfor Forsvaret vært veldig tydelig på, noe også forsvarssjefen i går bekreftet, hvilke oppdrag som gjelder. Samtidig har det vært veldig tydelig, og det ble veldig tydelig da vi overtok, at arbeidet nok var mer komplekst og omfattende enn man hadde sett for seg. Noe av det var, som jeg nevnte, at man hadde bygd ned mye av kompetansen etter at den kalde krigen var slutt – man hadde omdisponert personellet fra relativt små og sårbare fagmiljøer, mange var ute i krevende internasjonale oppdrag. På den måten var det også vanskeligere og mer tidkrevende og kostnadskrevenne enn man trodde, både å etablere den fulle oversikten og å etablere sikringstiltakene. Men Forsvarsdepartementet leverte NSM en fullstendig liste per 1. januar 2014 over skjermingsverdige objekter.

Michael Tetzschner (H): Da var det vel det vi rakk innenfor min tilmålte tid. Takk.

Møtelederen: Da er det Fremskrittspartiets tur. Helge Thorheim, vær så god.

Helge Thorheim (FrP): Takk for det, og takk for gode innledninger fra begge statsrådene.

Jeg vil først stille spørsmål til forsvarsministeren. I rapporten fra Riksrevisjonen sier man at man ser svært alvorlig på spesielt to ting. Det er dette med samarbeid og sannsynligheten for å kunne beskytte disse objektene. Jeg vil sitere fra det sistnevnte:

«Etter Riksrevisjonens mening er det sannsynlighet for at verken politiet eller Forsvaret, sammen eller hver for seg, vil være i stand til å utøve tilstrekkelig beskyttelse av viktige objekter når en trusselsituasjon tilsier det.»

Det er for så vidt mye av det samme som representanten Lundteigen var inne på.

Da vi i går snakket med forsvarssjefen og politidirektøren, fikk jeg inntrykk av at de kunne beskytte disse objektene, men dog ikke samtidig. Men man kunne beskytte disse. Det er litt i motstrid til det som man kan få inntrykk av fra Riksrevisjonens konklusjon. Dette var da i 2015.

Er forsvarsministeren enig med forsvarssjefen og politidirektøren i deres vurdering? Jeg håper jeg ikke har misforstått deres konklusjon, men kan du si litt rundt det?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Som jeg har vært litt inne på i de foregående svarene også, er jo samtidighetsproblematikken noe som alltid vil kunne være til stede. Både Forsvaret og politiet vurderer det som mindre sannsynlig at absolutt alle skjermingsverdige objekter og/eller alle nøkkelobjekter skal måtte sikres samtidig med sikringsstyrker fra Forsvaret. Til det bildet hører også den store dynamikken som vil kunne være i et gitt trusselbilde. Hvis en situasjon oppstår, vil det selvfølgelig være en prioritering mellom hvilke objekter – altså sivile eller militære, men også hvilke militære, hvis jeg skal se det fra Forsvarets synspunkt – som skal prioriteres. Det vil jo være helt avhengig av hvordan situasjonen er, hvordan

trusselen utvikler seg, og hva som er det sannsynlige målet for potensielle trusselaktører. Derfor er det en veldig dynamisk situasjon.

I 2015, på et tidlig tidspunkt etter at Forsvaret hadde fått oversendt den fullstendige lista fra Politidirektoratet, som da kom senhøsten 2014, ble det satt i gang et veldig stort arbeid – i 2015–2016 – for å utpeke de sivile nøkkelobjektene. Det har vært en ganske betydelig reduksjon av nøkkelobjekter over noen år, altså fra 2012 egentlig, da man gjorde en ganske stor revisjon – forsvarssjefens nøkkelpunktdirektiv av 2013, som også setter opp veldig klare prioriteringer og rammer – og det gjør jo at, sånn som situasjonen er i dag, både forsvarssjefen og politidirektøren mener at ja, det kan være samtidighetsproblematikk, men utgangspunktet er at man har god evne til å sikre de viktigste objektene.

Helge Thorheim (FrP): Ja, og vil det si også i 2015, slik man kunne se det da, at det vil være sannsynlig at man kunne forsvare objektene, men dog ikke samtidighet?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Ja, nå mener man nok at situasjonen i 2015 var noe mer utfordrende, bl.a. fordi det på et tidspunkt ikke fantes en full oversikt over de objektene som politiet ønsket forhåndsplanlagt bistand til, og dermed var det noe vanskeligere å få oversikt. Men den kom relativt godt på plass i løpet av 2015, og objektplaner utvikles i samarbeid mellom politiet og Heimevernet, og de opplever å ha et veldig godt samarbeid også på lavere nivå både i politiet og i Heimevernet.

Helge Thorheim (FrP): Takk. Så vil jeg til justissectionen. Vi fikk høre i går at rapportering fra politidirektøren i 2015 kunne det framstå som en glipp at det var rapportert i grønt. Tidligere justisminister sa for sin del at han måtte ta det for gitt at alt var i orden når det var rapportert som grønt, men han ser at det ikke var slik. Tidligere justisminister satte da i gang en tilsynsfunksjon i departementet. Er dette noe som nåværende justisminister vil videreføre, slik at man har et eget kvalitetselement i Justisdepartementet knyttet til dette?

Statsråd Per-Willy Amundsen: Det er en sak som vi har til vurdering, hvor vi kommer til å konkludere litt nærmere sommeren. Men la meg si det sånn at jeg er litt usikker på om det å innføre enda et kontrolltilsyn er den riktige veien å gå frem. Det må i så fall kunne gjennomføres på en god og effektiv måte. Mitt anliggende er ikke å bygge opp mer byråkrati, det viktigste er at vi først og fremst har gode funksjoner på plass i det ordinære systemet, og så får vi vurdere om det er nødvendig å bygge opp noen ytterligere tilsynsfunksjon direkte underlagt departementet. Men det er i prosess.

Helge Thorheim (FrP): Takk. Kan jeg stille et spørsmål til?

Møtelederen: Vær så god.

Helge Thorheim (FrP): Kan jeg spørre dine bisittere, justisminister?

Statsråd Per-Willy Amundsen: Det er selvfølgelig en mulighet.

Helge Thorheim (FrP): Det jeg vil inn på, er at i 2015 har jeg forstått det slik fra politidirektørens bisittere at selve departementets tjenestemenn hadde en fortløpende rapportering, og at man da kjente til stoda, hvordan det var innenfor det arbeidet som skulle gjøres, dog ikke at justisministeren var kjent med dette i og med at det ble rapportert grønt da han fikk det.

Kan dere kommentere det litt, for det ble nevnt i går?

Statsråd Per-Willy Amundsen: Thor Arne Aass kan sikkert si litt mer om det.

Thor Arne Aass: Det var en løpende dialog mellom fagavdelingen og POD om disse oppgavene, primært når det gjelder oppfølgingen av lov og forskrift, men også til en viss grad når det gjelder etterlevelse av instruks i løpet av 2014.

Helge Thorheim (FrP): Betyr det at man var kjent med at man ikke var kommet så langt som POD rapporterte i 2015?

Thor Arne Aass: I 2014 var det åpenbart at man ikke hadde kommet helt i mål. I 2015 rapporterte de at dette var gjennomført, men i 2014 var det enighet om at her var det gjestående oppgaver.

Helge Thorheim (FrP): Så dere oppfattet gjennom den rapporteringen at alt var i orden da dere rapporterte på grønt, også i departementet?

Thor Arne Aass: Vi forholdt oss til den rapporten vi fikk i 2015, som tidligere justisminister redegjorde for, for i år, hvor det fremgår at dette var gjennomført.

Helge Thorheim (FrP): Takk.

Møtelederen: Da går ordet videre til Kristelig Folkeparti. Hans Fredrik Grøvan, vær så god.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk for det. Mitt første spørsmål går til forsvarsministeren.

Det framstår fortsatt som litt uavklart for meg hva som er forsvarsministerens oppfatning av Riksrevisjonens rapport når det gjelder det forsvarssjefen ga uttrykk for i går. Og hvis jeg har notert det korrekt, fikk forsvarssjefen i går spørsmål om han var enig i Riksrevisjonens kritikk. Han svarte da at han var enig i faktabeskrivelsen, men uenig i konklusjonen. Er det også forsvarsministerens oppfatning?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Som jeg var inne på både i innlegget mitt og i de svarene jeg har gitt her, mener jeg at både kritikken som kommer, faktabeskrivelsene Riksrevisjonen gir på revisjonstidspunktet, er helt riktige. Samtidig har jeg lagt til at vi ikke er uten evne til å sikre. Det var vi ikke i 2015, og det er vi ikke nå – arbeidet har jo gått langt videre. Men jeg har ingen problemer med det som Riksrevisjonen har lagt fram som sin kritikk, sine forbedringspunkter og sin analyse av situasjonen,

fordi jeg mener det er både viktig og riktig at vi får gjennomført denne typen etterlevelserevisjon.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Men er du enig i Riksrevisjonens konklusjon?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Som jeg var inne på, er jeg enig i funnene og anbefalingene og hovedkonklusjonene som kommer, men jeg hadde også behov for å si at vi har evne til sikring. Det er rett og slett fordi Riksrevisjonen i et av punktene påpeker, som også ble tatt opp nå nettopp, at det er risiko for at verken politi eller Forsvaret, sammen eller hver for seg, vil være i stand til å utøve tilstrekkelig beskyttelse og sikring av viktige objekter ved en trusselsituasjon. Og da mener jeg det er viktig å understreke at selv om ikke alle formelle kravene var innfridd, har vi allikevel evne til å sikre, men at arbeidet pågår fordi vi skal oppfylle de formelle kravene.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Du er altså enig i konklusjonen, i motsetning til forsvarssjefen?

Det ble sagt i Riksrevisjonens rapport at en ikke sørget for å styrke og bedre samarbeidet mellom politi og forsvar. Du var litt inne på det i ditt innlegg. Kan du konkret si hva som er blitt bedre etter 2015? Da går det ikke på det generelle samarbeidet, men på objektsikring.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Jeg var også der litt inne på noen punkter. Det ene er at vi bl.a. gjennom utpeking av sivile nøkkelobjekter og forhåndsplanlagt bistand til politiet har jobbet mye tettere sammen nettopp for å peke ut de objektene. I tillegg har vi gjort endringer i instruks og lovverk, vi har gitt politiet og Forsvaret større ansvar for bl.a. å kunne utløse bistand i gitte situasjoner uten at man skal gå veien om det politiske leddet. I tillegg er det iverksatt tettere samarbeid gjennom mange av de eksisterende samarbeidsforaene. Der vil jeg særlig vil peke på at vi nå har ukentlige videokonferanser mellom POD og FOH, noe som er et veldig viktig bidrag både til tillitsbygging og til avklaring av potensielle situasjoner, og at vi også driver et ganske nært samarbeid – kanskje nærere enn man får inntrykk av i offentligheten – om f.eks. potensielle scenarier og hvordan de skal løses. Og så øver og trener vi mer.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): I går pekte Raabye på to utfordringer for Heimevernet. Det var volum, og det var tid til trening. Hva vil en ytterligere nedbygging av Heimevernet bety for objektsikringen, slik du oppfatter og forstår utfordringene?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Jeg er for det første uenig i premisset om at det er en nedbygging av Heimevernet. Tvert imot, som jeg var inne på i min innledning, styrker vi Heimevernet. Vi nådde allerede i 2014, takket være prioriteringer vi gjorde, det øvingsmålet som var satt for områdestrukturen i 2016, altså at 62 pst. av områdestrukturen skulle øves årlig. Vi gjør store investeringer i både vedlikehold og reservedeler, og vi tilpasser områdestrukturen til den reelle oppfyllingsgraden. Det er egentlig akkurat det samme som skjedde i foregående langtidsplan, der innsatsstyrkenes plantall ble redusert fra 5 000 til 3 000. Der har vi nå god oppfyllingsgrad, og vi har

også bevilget penger til å øve og trene utvalgte innsatstropper mer. I 2017–2018 kommer vi også til å øke treningen for befal og mannskaper i HV.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Så et spørsmål til justisministeren: I går kom det tydelig fram fra politidirektøren at objektsikringen knyttet til sikkerhetsinstruksen var en prioriteringsutfordring, og en opplevde også fra den tidligere statsrådets side at en kanskje kunne ha hatt en mer framoverlent holdning når det gjaldt å sikre at det som ble beskrevet i oppdragsbrevet på dette punktet, ble oppfylt. Hvordan vil du som statsråd forholde deg til den utfordringen at en her må fokusere spesielt på sikkerhetsinstruksen når det gjelder oppfyllelsen framover?

Statsråd Per-Willy Amundsen: Jeg har alle intensjoner om å følge dette tett opp i den ordinære styringsdialogen. Det er viktig at det gjøres. Jeg kan ikke uttale meg om ting som ligger tilbake i tid før min tiltredelse 20. desember, det ber jeg om forståelse for, men vi har høy bevissthet rundt disse tingene, vi følger opp tett, og jeg kommer personlig til å ha det høyt oppe i styringsdialogen.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Bare ett tilleggsspørsmål: Som det ble opplyst i går, var det jo først da Riksrevisjonen satte i gang sitt arbeid, at det ble opplevd at det var en kommunikasjonssvikt mellom Justisdepartementet og POD. Hvordan vil du sikre at den typen kommunikasjonsutfordringer blir løst på et tidligere stadium enn først når en får en riksrevisjonsrapport på nakken?

Statsråd Per-Willy Amundsen: Jeg tenker at det at vi gjennom den ordinære styringsdialogen har høy bevissthet rundt dette, vil ivareta nettopp det. Så må vi vurdere om det er nødvendig å innføre ytterligere kontrollmekanismer, som min forgjenger gjorde rede for i går. Det er et arbeid som er i gang, og som vi kommer til å konkludere på i løpet av noen måneder. Jeg tenker det viktigste her er at man har en bevissthet rundt det, og at vi følger opp i den ordinære styringsdialogen.

Møtelederen: Da er det Venstre og Abid Q. Raja, vær så god.

Abid Q. Raja (V): Takk, komitéleder. Jeg har to tema til forsvarsministeren. Det andre temaet vil være hemmelighold av riksrevisjonsrapporten, det skal jeg komme til, men først om objektsikring. Norge har verdens nest lengste kyst, og det er mange objekter langs kysten. Hva er planen for å sikre disse objektene i en krisesituasjon? Hvordan skal det la seg gjøre?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: For det første er det viktig å understreke at Forsvarets primæroppgaver er å sikre de militære objektene, og så bistår vi politiet hvis politiet trenger det. Vi er altså ikke førstrespondenten, det er det politiet som er, men vi bistår, eller vi sikrer våre egne objekter. Da har vi en rekke kapasiteter som kan bidra til den sikringen. Forsvarsjefen var i går inne på de kapasitetene vi har totalt sett i Sjøforsvaret, som jo patruljerer daglig langs hele kysten. Men mange av punktene som ligger langs kysten, er også landfaste, og sånn sett vil både Heimevernet og andre ressurser kunne brukes der-

som det skulle være aktuelt for Forsvaret å sikre. Men det er bare i spesielle situasjoner det er aktuelt.

Abid Q. Raja (V): Så alle olje- og gassinstallasjonene som vi har langs norskekysten – Melkøya, Evenes, Sørlandet, Ormen Lange, Kårstø og Mongstad – vil la seg sikre uten Sjøheimevernet, som er nedlagt?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Sjøheimevernet skal jo nedlegges etter en beslutning i Stortinget, men det er altså bl.a. spesialstyrker og politiet sammen som bidrar til å sikre offshoreinstallasjoner til sjøs.

Abid Q. Raja (V): Det er ikke en beslutning som Stortinget har tatt uten deres eget parti. I 2015 var det 32 000 utenlandske fartøy som anløp norske havner. Ut fra det jeg forstår, ønsket Forsvarets hovedkvarter at 1 000 av disse skulle visiteres. Man klarte kun 10 pst. av dette. Hvordan skal man klare dette arbeidet nå, uten Sjøheimevernet?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Nå er det ikke Sjøheimevernet som visiterer fremmede fartøy som kommer til Norge. Det er i så fall et oppdrag som Kystvakten har. Det er et oppdrag som Kystvakten gjennomfører på daglig basis.

Abid Q. Raja (V): Har Kystvakten også bordingskompetanse?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Det har Kystvakten. Jeg har selv vært om bord hos Kystvakten og gått om bord i utenlandske fartøy.

Abid Q. Raja (V): Vi har ikke hatt så mange saker, heldigvis, der det har vært nødvendig med påtvinget bording, men det har vel vært én sak som har vært kjent. Kan vi legge til grunn at Kystvakten har den samme bordingskompetansen som Kystjegerkommandoen og Sjøheimevernet har?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Nå er det jo Kystvakten, og hvis behov kan også fregatter bistå med bordingslag som fregatter har, og Kystjegerkommandoen kan også bidra dersom det er aktuelt. Jeg vil bare understreke at dette i utgangspunktet er noe som ikke er militære oppgaver i den forstand at vi er i en konfliktsituasjon. Det er jo ...

Abid Q. Raja (V): Det vil si at hvis 32 000 fartøy eller flere kommer til anløp og noen av dem trenger å bordes, skal man hente inn fregattene?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Som jeg var inne på, er dette noe Kystvakten gjør daglig, og det kommer Kystvakten til å fortsette med. Vi har patruljer langs kysten hele tida, og skulle det være en eskalerende situasjon, vil man selvfølgelig også bruke andre kapasiteter.

Abid Q. Raja (V): La meg sitere en tale du holdt 2. april 2014, da du sa til Landsrådet for Heimevernet:

«Sjøheimevernet er en betydelig ressurs med viktige militære oppgaver knyttet til kysten og de kystnære

farvann. (...) SHV skal videreføres med nåværende oppgaver knyttet til maritim overvåking, kontroll med skipsfart og med styrket innretning mot objekter. SHVs faglige ledelse, koordinering og utvikling skal fortsatt sikres gjennom SHVs utdannings- og kompetansesenter på Haakonsvern.

For en kyststat som Norge, er maritime kapasiteter svært viktige. Sjøheimevernet har en kapasitet som er tilpasset overvåking og kontroll av kysten både i fredstid og ved krise eller krig og er spesialisert for overvåking og kontroll langs kysten.»

Hva har skjedd siden april 2014 som gjør at Sjøheimevernet har gått fra alt dette som du sa, til å bli nedlagt?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Det som har skjedd siden 2014, er at vi har fått en totalt endret sikkerhetspolitisk situasjon, som har gjort at vi har måttet endre innretningen av Forsvaret ganske dramatisk. Det betyr at vi har gjort andre prioriteringer ut fra de sikkerhetsbehovene vi har, for å løse de primære militære oppgavene som Forsvaret skal løse.

Abid Q. Raja (V): Så situasjonen fra 2014 til nå har endret seg slik at Sjøheimevernet har gått fra å være en betydelig ressurs til å bli nedlagt?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Jeg har aldri sagt at det ikke er en ressurs. Vi har jo også lagt opp til i landmaktutredningen at eventuelle videreføring av kapasiteter kan skje. Men jeg tror det er viktig å forstå konteksten her, at både Norge og andre land ...

Abid Q. Raja (V): Så Sjøheimevernet skal være med i landmaktutredningen?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Det er lagt opp til at man skal kunne videreføre eventuelle kapasiteter der, men bare for å understreke ...

Abid Q. Raja (V): Så vidt jeg skjønner, koster det 80 mill. kr å videreføre. Er ikke det en ganske billig forsikring, tatt i betraktning alt de kan bistå med – tatt i betraktning det du selv sa for bare noen år siden?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Som jeg var inne på, har vi en helt endret sikkerhetspolitisk situasjon, som har gjort at vi har måttet endre innretningen på Forsvaret ganske kraftig. Det er grunnen til at vi nå satser så mye på Forsvaret som vi gjør.

Abid Q. Raja (V): Et siste tema, som jeg varslet, er hemmeligholdet. Du sa her i høringen om Riksrevisjonens dokument som kom i januar, at det dokumentet inneholdt gradert informasjon. Nå er jo det brevet som du har skrevet til Riksrevisjonen om hemmeligholdet, også unntatt offentlighet, men har du framholdt det samme i det brevet som du har framholdt her i høringen?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Jeg kan av naturlige årsaker ikke gå inn på detaljene i det, for da berører jeg jo gradert informasjon. Men det er ikke et hemmelighold. Riksrevisjonens konklusjoner, anbefalinger og ikke minst kritikk er vel kjent. Vi sitter og diskuterer det åpent her nå.

Abid Q. Raja (V): Men statsråd, du sa i din egen innledning at dokumentet inneholder gradert informasjon. Har du skrevet det samme i det svarbrevet om hvorvidt det dokumentet bør unntas offentlighet?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Det er summen av informasjonen som etter vår oppfatning fortsatt utgjør et graderingsgrunnlag.

Abid Q. Raja (V): Summen – men det er ikke noen konfidensiell informasjon der?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Etter vår vurdering er det ikke noen konfidensiell informasjon, men det er da heller ikke kravet for sikkerhetsgradering. Kravet er at det enten er enkeltopplysninger eller summen av opplysninger som gjør at dokumentet må graderes, og da finnes det fire ulike graderingsklasser.

Abid Q. Raja (V): Et siste spørsmål: Riksrevisjonen, som jo også sitter her, vil jeg anta også har en del faglig kompetanse på dette, men du mener altså at de har foretatt en feil juridisk vurdering når de mener at det ikke er noen grunn til å unnta dette dokumentet fra januar offentlighet? Eller mener du at dere har en annen politisk vurdering av dette?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Dette er ikke en politisk vurdering, men sikkerhetsloven slår veldig klart fast at det er informasjonseieren, i dette tilfellet Forsvarsdepartementet, som er ansvarlig for graderingen og for å gjøre vurderinger av den graderingen. Det er også bare informasjonseieren som har myndighet og kompetanse til eventuelt å avgradere eller omgradere dokumenter.

Møtelederen: Da er tiden til Abid Q. Raja ute. Sosialistisk Venstreparti og Bård Vegar Solhjell, vær så god.

Bård Vegar Solhjell (SV): Takk for det, leiar. Og takk for gode utgreiningar ved møtestart i dag. Eg vel å rette spørsmåla mine til forsvarsministeren og spørje litt meir om avgradering. Grunnen til at eg gjer det, er ikkje at det har betydning for komitébehandlinga av saka, for vi har den informasjonen vi treng. Det er fordi at i eit ope og liberalt samfunn er det å kunne føre ein offentlig debatt rundt kritiske forhold i realiteten ein del av forbetringa og behandlinga. Vi veit òg at kritikk som berre kjem frå nokre få, kan ha mindre effekt og føre til mindre handling enn viss kritikken er allment kjend og når breiare ut, at presset for å få ei forbetring kan verte større da.

Eg har lese fleire gonger det samandraget som var meint å vere ugradert, men som framleis er gradert. Mange har det. Eg er ikkje nokon fagperson, men mange av dei som har lese det, er jo menneske som er ganske vane med å lese graderte dokument. Eg må seie at med mitt aller beste skjønn er det svært vanskeleg å forstå at det skal vere gradert. Viss eg forstår statsråden riktig, er det altså ikkje enkeltopplysningar, men summen som her er utfordringa. Kan du prøve så presist som mogleg å forklare kva det er som gjer at det må vere gradert?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Det er vanskelig å gå inn i detaljene om det uten å komme i berøring med det

som er gradert. La meg heller si noe om hva vi jobbet sammen med Riksrevisjonen om, for å gi et lite bilde av det. Det var, som representanten er godt kjent med, et arbeid vi gjorde om denne fregattrapporten for å bidra til at vi kunne få et ugradert sammendrag som kunne tjene som grunnlag for en åpen høring.

Jeg er helt enig med representanten i at det er viktig både at vi kan føre en offentlig debatt, og at kritikken er kjent. Det mener jeg den i aller høyeste grad er her også. Det vi ønsket å diskutere med Riksrevisjonen, var nettopp om det var mulig å bruke eventuelt ord og formuleringer eller bidra til en helhet som ikke kom i konflikt med sikkerhetsloven. Som jeg har vært inne på, er det ikke nødvendigvis bare ord og begreper som kan være utfordrende, og Riksrevisjonen hadde i sitt forslag også tatt ut en del av det mest konkrete. Men fortsatt er vår vurdering at summen av de forholdene jeg nevnte i stad, og som jeg ikke skal gjenta nå, er gradert.

Jeg forstår at det er noe som kan virke både komplisert og rart, men mitt ansvar som forvalter av denne informasjonen er å sørge for at vi ikke bidrar til å øke sårbarhetene våre ved å gi for mye informasjon om eventuelle svakheter.

Bård Vegar Solhjell (SV): Eg forstår det, men la meg likevel følge opp på det. Det er altså, på fleire område, informasjon ute i offentlige heita no som er meir konkret og presis om dette enn det som står i det samandraget. Viss eg får gje tre eksempel: Eg vil seie at Justisdepartementets svarbrev av i fjor haust kan konkurrere, i alle fall, i konkretiseringsnivå med det som er gradert. Eit anna eksempel: Når Riksrevisjonen presenterte dette, gav dei konkrete eksempel på objekt, og det finst det ikkje noko av i det graderte samandraget.

Det tredje eksemplet er at på høyringa i går svarte fleire etatsleiarar på ein god måte med heilt konkrete, prosentvise resultatoppnåingar på fleire felt – som er teke ut av det referatet som må vere gradert, men som vi kan finne tilbake til 2015 i den store rapporten. Men den store forskjellen er at den resultatoppnåinga er ganske dårleg, i det som ligg i 2015, og derfor er konklusjonane i den rapporten som er gradert, ganske kritiske. Mens det som vart presentert i går, for no, er ganske bra, det har vore ei god forbetring. Det som er utfordringa, er at det kan skape det inntrykket at det som først og fremst er problemet, er at den graderte rapporten, som offentlige heita ikkje får sjå, har ein ganske grunngeven og sterk kritikk av regjeringa sitt arbeid. Og då kan ein – langt betre enn i Dokument 1 – forstå dei kritiske merknadene.

Forstår forsvarsministeren at det heng igjen ein mistanke om at det først og fremst er å hindre kritikk som er grunnlaget for at ein har valt å gradere?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: La meg være helt klar på en ting: Sikkerhetsloven beskytter på ingen måte mot kritikk. Det finnes ingen hjemler i sikkerhetsloven som gjør det mulig å beskytte mot kritikk. Slik skal det være, og slik må det være. Vi som ansvarlige statsråder må selvsagt være åpne for den kritikken. Vi må selvsagt gjennomføre forbedringstiltak, og det gjør vi også, og jeg mener, som jeg har sagt flere ganger nå, at Riksrevisjonens rapport gir et veldig godt grunnlag for det forbedringsarbeidet. De gjør påpekninger som vi har tatt svært

alvorlig, og som vi kommer til å ta alvorlig i det videre arbeidet.

Samtidig mener jeg at den kritikken kommer meget tydelig fram, i det ugraderte Dokument 1, og det kommer veldig tydelig fram at vi tar denne kritikken alvorlig, i våre ugraderte svarbrev. Så vil nok situasjonen være litt ulik for informasjonen fra Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet. Det handler først og fremst om at jeg er ansvarlig for militære objekter der trusselsituasjonen kan se veldig annerledes ut enn for en del av de sivile objektene og for politiets objekter. Det betyr at det kan være ulik vurdering av skadepotensialet for en gitt informasjon mellom Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet, rett og slett fordi vi beskytter ulike objekter.

Møtelederen: Da er tiden for denne delen av utspørringen over. Vi går da over til oppfølgingsspørsmålene innenfor en tidsramme på 20 minutter, og jeg begynner med meg selv som saksordfører.

Michael Tetzschner overtok her som møteleder.

Martin Kolberg (A): Vi har lest alle dokumentene, vi har sett all korrespondansen, vi har hørt forklaringene fra de berørte og ansvarlige etatssjefer, og nå altså fra de to statsrådene som er de viktige i denne sammenheng.

Da er mitt spørsmål, som jeg mener er et hovedspørsmål: Hvorfor i all verden er vi nødt til å komme til dette punktet, og hvorfor i all verden har vi fått en så alvorlig rapport fra Riksrevisjonen når vi har de erfaringene vi har fra 22. juli? Hvorfor går det så sakte? Hvorfor er det så vanskelig å få til disse tingene når Stortinget har fattet de vedtak de har fattet, og Stortinget har tilrettelagt for den forskriften, som da er den spisse delen av behandlingen i denne høringen og i denne saken? Hvorfor er det slik at statsråden i dag må si at det fortsatt er mange objekter man ikke klarer å sikre samtidig, at det gjenstår en god del ting, at man kan gjøre noe, men ikke alt? Og stemmer dette med påstanden om at her skulle regjeringen vise handlekraft og gjennomføringskraft nettopp for at vi ikke skulle komme i denne situasjonen? Hvorfor skjer dette? Og det spørsmålet går til begge statsråder: Hvorfor skjer dette?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Jeg kan gjerne begynne, leder. Jeg har, både i det jeg sa i min innledning og i løpet av spørreunden her, vært inne på en del av årsakene til at arbeidet har gått saktere enn det det burde. Jeg har samtidig har vært inne på – og det mener jeg også er en viktig del av den offentlige diskursen – å gi en klar tilbakemelding om...

Martin Kolberg (A): Men Søreide: Jeg skal ikke avbryte deg for mye, for jeg vet at det ikke oppfattes pent, og jeg gjør det ikke for å være uhøflig. Men dette har jeg jo hørt, og det har komiteen hørt nå. Men var det ikke dette som skulle gis høyeste prioritet så vi skulle slippe at sentrale objekter ble slått ut, slik de ble gjort den 22. juli 2011? Er det ikke dette det handler om – regjeringens ansvar for sikkerheten, som skulle være det helt essensielle? Det har i hvert fall blitt sagt fra alle representantene fra regjeringens partiene, at det skulle være det helt essensielle. Spørsmålet er: Hvorfor er vi ikke der vi skal være?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: For å kunne svare på det spørsmålet, må jeg få lov til å si noe om hva som er årsaksbildet til at vi har kommet dit, for det er det lederen spør om, og jeg har vært inne på det i flere omganger her.

Jeg mener også det er viktig å understreke at parallelt med intensivering av dette arbeidet, som begynte i 2014, har vi fått en helt ny sikkerhetspolitisk situasjon som har gjort at vi har måttet oppdatere, Forsvaret har måttet oppdatere, både vårt eget nasjonale planverk og ikke minst NATOs planverk for forsterkning av Norge. Det har tatt mye ressurser, det har vært helt nødvendig, og samtidig har vi bedret samarbeidet mellom politiet og Forsvaret på dette og bedret rutinene. Jeg er samtidig opptatt av å understreke at vi ikke er i mål. Selv om ikke alt er helt ferdig, så har vi likevel evne til sikring.

Martin Kolberg (A): Så det er altså ikke så trygt som det skulle vært, det er det du sier, og at dette er et resultat av omprioriteringer under henvisning til utviklingen av den sikkerhetspolitiske situasjonen. Er det det du sier, eller sier du noe annet?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Jeg sier at vi har hatt en utvikling i den sikkerhetspolitiske situasjonen som fullstendig har nødvendiggjort at vi har måttet oppdatere det militære planverket for forsvaret av Norge. Det har vi gjort parallelt med at vi har jobbet med dette. Og jeg har vært inne på flere ganger at selv om ikke alle formelle krav er på plass, så har vi en god evne til sikring av objekter, både våre egne objekter, altså Forsvarets egne skjermingsverdige objekter, og militære og sivile nøkkelobjekter og der vi yter forhåndsplanlagt bistand til politiet.

Martin Kolberg overtok her igjen som møteleder.

Møtelederen: Amundsen også til dette, før vi går videre på talerlisten.

Statsråd Per-Willy Amundsen: Jeg tror det er en sammensetning av forhold. Jeg vil først understreke at etter min tiltredelse, 20. desember i fjor, har vi hatt en annen situasjon enn det øyeblikksbildet som var skapt i 2015. Når det gjelder instruksene, har vi kommet langt, og det er levert. Men når det gjelder forskriften, har vi mye på gang, og en oversikt og detaljerte planer og kostnadskalkyler vil være på plass før sommeren.

Det er omfattende ting som gjøres når vi skal drive objektsikring, permanent grunnsikring. Det er tekniske forhold og ikke minst økonomiske forhold. Objekteier har noen forpliktelser som må iverksettes, og som har noen økonomiske dimensjoner.

Både forsvarssjefen og politidirektøren var vel inne på en del av problemstillingene i går, men det handler også om å bygge opp den kompetansen som har vært nødvendig – det tror jeg også man var inne på – for å kunne drive god grunnsikring. Men det viktigste som jeg tenker å melde tilbake, iallfall fra mitt departement, er at vi er i en helt annen situasjon i dag når det gjelder objektsikring, enn vi var i 2015 da denne revisjonen ble gjennomført.

Vi må også ha i bakhodet at vi, generelt, på beredskapsområdet har gjort svært mye, og mer kommer til å skje, og dette er en viktig del av det bildet. Men hvis vi legger til grunn Meld. St. 10, for 2016–2017, ser vi at det er jenn-

nomført på veldig mange beredskapspunkter etter 22. juli. En sak som forhåpentligvis raskt vil komme på plass, er beredskapssenteret, som vil oppfylle store deler av de behovene vi har på objektsikringssiden.

Møtelederen: Hans Fredrik Grøvan.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Spørsmålet går til Amundsen, og det gjelder tilsyns- og kontrollfunksjonen i Justisdepartementet. I går ble det opplyst fra Amundsen, din forgjenger, at funksjonen ikke er en egen, ny enhet som bygges opp, men at en benytter eksisterende kompetanse i den. Du har selv beskrevet dette som oppbygging av byråkrati. Jeg får ikke dette helt til å henge i hop. Er tilsynet en egen og ny enhet, eller hva er det egentlig?

Statsråd Per-Willy Amundsen: Det jeg sa – det var i hvert fall det jeg mente å si – var at vi er opptatt av at det ikke i så fall blir mer byråkrati. Vi har gode kontrollmekanismer allerede i dag, som f.eks. Riksrevisjonens gode arbeid er et eksempel på. Så er spørsmålet om vi trenger ytterligere mekanismer for å drive kontroll. Siden det er et arbeid som er under utarbeidelse, tenker jeg at dersom vi skal gjøre det, må vi i så fall gjøre det på en effektiv og rasjonell måte, slik at vi ikke bygger opp unødvendig byråkrati. Men uansett vil jo, her som i alle andre sammenhenger, det viktigste være den ordinære styringsdialogen man har med underliggende etater og den oppfølgingen man må gjøre i så måte. Og så får vi se, når det gjelder det forslaget som er til utredningen nå, om vi trenger ytterligere kontrollmekanismer.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Men bare for å få det helt klart: Er dette en ny enhet, eller er det en funksjon som benytter seg av eksisterende kompetanse?

Statsråd Per-Willy Amundsen: I utgangspunktet – og slik jeg oppfatter bestillingen – er den basert på den kompetansen som departementet har, men det vil jo nødvendigvis bety en del merarbeid, og så er det jo litt avhengig av hvordan man gjennomfører disse tilsynene. Det er det vi konkret må få på det rene, hvilke alternative modeller vi ser for oss. Det fundamentale må, som sagt, være den ordinære styringsdialogen, og så er det et spørsmål om man ser seg tjent med forvaltningsmessig å etablere nye kontrollmekanismer på toppen av de andre vi har, etter dagens modell.

Hans Fredrik Grøvan (KrF):Takk.

Møtelederen: Helge Thorheim.

Helge Thorheim (FrP): Til forsvarsministeren: Jeg nevnte at det var to ting jeg oppfattet at Riksrevisjonen ser spesielt svært alvorlig på. Det ene var dette med samarbeid, og det andre var beskyttelse av objektene. Beskyttelse av objektene var jeg inne på i stad. Men de skriver:

«Riksrevisjonen ser svært alvorlig på at Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet ikke har sørget for å styrke og bedre samarbeidet mellom politi og Forsvaret, slik Stortinget forutsetter og instruksene krever.»

Her har de vist til Innst. 207 S for 2011–2012 og

Prop. 1 S for det følgende år og oppover. Dette er jo et sentralt spørsmål i og med at de har sett svært alvorlig på at man ikke har styrket og bedret samarbeidet mellom disse enhetene fra 2011–2012. Jeg tolker det slik at det er fra 22. juli 2011 og frem til da. Deler du Riksrevisjonens sterke kritikk for at man ikke hadde bedret samarbeidet i løpet av de årene, frem til 2015?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Nå skal ikke jeg svare for situasjonen og tilstanden før jeg tiltrådte, men som jeg har redegjort for, eksisterer det både en rekke formelle samarbeidsfora og mye uformelt samarbeid. Mye av det formelle samarbeidet skjer også med andre sivile aktører til stede, som f.eks. Direktoratet for sivilt beredskap, som er en veldig viktig aktør når det gjelder akkurat objektsikring. NSM er også inne i bildet. Det er viktig at vi også øver og trener sammen. Det gjør vi i stadig sterkere grad, fordi det er viktig for å vite om hvilke kapasiteter vi gjensidig har og kan bruke i en gitt situasjon der det trengs. Det er også viktig å avklare alt fra prioriteringsmekanismer til hvordan det kan være aktuelt å sikre ulike objekter.

Jeg vil gjerne knytte én kommentar til noe som justisministeren sa avslutningsvis, som jeg mener det er veldig viktig å understreke: Det er objekteier som er ansvarlig for sikring av objektene. Både politiet og Forsvaret kommer først inn i bildet dersom det er en eskalert situasjon. Så det er objekteier – også på sivil side – som har ansvaret for å sørge for de forskjellige objektene permanente grunnsikring. Den kan være ulik, alt etter hvilket objekt det er. Men det er viktig å understreke at det også har vært en viktig basis for det samarbeidet som jeg opplever nå er veldig godt mellom politiet og Forsvaret.

Helge Thorheim (FrP): Kan jeg få en oppfølging, møteleder?

Møtelederen: Vær så god.

Helge Thorheim (FrP): Da vi snakket med politidirektøren og forsvarssjefen i går, fikk jeg inntrykk fra dem av at det var et veldig godt samarbeid mellom de to fagorganene, og at det for så vidt også hadde vært det bakover i tid. Men de sa vel at det hadde bare blitt bedre og bedre. Er det også ditt inntrykk, at det er slik og har vært slik?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Ja, mitt inntrykk er det samme. Samtidig tror jeg det kan være greit å minne om at det heller ikke er unaturlig at to etater, som politiet og Forsvaret, med så stort ansvar og så store oppgaver som de har, av og til kan være uenige eller kan ha ulike prioriteringer. Det er en del av den debatten som driver samarbeidet framover, og som driver beredskapsarbeidet framover. Så det vil man i noen sammenhenger kunne se. Men det forsvarssjefen sier, og som han vel ga uttrykk for i går – jeg kan overlate til justisministeren å snakke om politidirektøren – er at det har vært en stadig bedring, stadig mer tillit mellom etatene på alle nivåer. Det er klart at for at vi skal få til beredskapsarbeidet på en god måte, er det avgjørende.

Helge Thorheim (FrP): Jeg har også lyst til å spørre justisministeren: Du har ikke så lang fartstid i departe-

mentet som justisminister, men hva er ditt inntrykk nå? I og med at dette er et sentralt punkt i Riksrevisjonens rapport, regner jeg med at du har forhørt deg bakover i tid også. Hvilket totalinntrykk sitter justisministeren med når det gjelder samarbeidet mellom Forsvaret og politiet?

Statsråd Per-Willy Amundsen: Jeg kan ikke annet enn bekrefte både det som jeg opplever at forsvarsministeren sier, og det som kom fram under gårdsdagens høring, nemlig at det er et svært godt samarbeid mellom politi og forsvar. Det kan være at man er uenig på enkelte punkter, men det er i så fall ting som lar seg løse, og det er også slik som det må være dersom man skal få framdrift og bedre løsninger. Men i det store og det hele har jeg veldig vanskelig for å si noe annet enn at det er et godt samarbeid, og jeg har vanskelig for å forstå akkurat den beskrivelsen av at det skulle være noe annerledes enn som så.

Helge Thorheim (FrP): Takk. Det var alt, møteleder.

Møtelederen: Da er det Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk. Det vi behandler nå, er en del av det viktigste forvaltningsdokumentet som Riksrevisjonen kommer med, nemlig Dokument 1. Det er sjelden at komiteen ikke følger opp det som Riksrevisjonen kommer med der.

Saken gjelder året 2015, og det inntrykket som forsvarsministeren her skaper om Heimevernets evne til objektsikring, er helt ulikt det som er i Riksrevisjonens graderte rapport. Altså, vi får en helt ulik virkelighetsforståelse mellom det som er de offentlige uttalelsene, og det som er de graderte dokumentene.

Møtelederen: Jeg ber representanten Lundteigen tenke seg om før han går videre på det resonnementet.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Vi har altså et demokratisk problem. Vi har også, for mange fagfolk, et etisk dilemma når en er i en sånn situasjon.

Er det mulig å etablere en felles demokratisk strategi for bl.a. hvordan en skal ruste Heimevernet for framtida, med økte beredskapskrav siden 2015? Er det mulig å etablere en felles demokratisk strategi når virkelighetsforståelsen er så forskjellig?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Jeg har tidligere redegjort for hva jeg sa om den operative evnen i 2015, og at det er utfordringer i 2015 med den operative evnen. Det vil det sannsynligvis alltid være, avhengig av hva man skal sikre, og hvor mye man skal sikre samtidig. Men jeg synes representanten er inne på et interessant tema knyttet til det med en felles demokratisk strategi for å ruste Heimevernet. Det er nettopp det som er tanken bak alle de styrkingene vi nå gjør i budsjettene til og investeringene i Heimevernet, for Heimevernet er – som jeg sa – den viktigste ressursen vi har bl.a. for å bidra til denne sikringen. Forsvaret kan bidra med andre ressurser også, men det er gjerne den lokale kunnskapen og det lokale nærværet som er det viktige her. Det er bakgrunnen for at vi gjør de styrkingene vi gjør, og alt vi gjør nå med å styrke Forsvarets

operative evne generelt, bidrar også til å bedre samfunns-sikkerheten.

Møtelederen: Kort oppfølging, Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): I alle de snart 16 årene jeg har vært på Stortinget, har en hele tida sagt at en skulle styrke Heimevernet. Min kollega Raja refererte til hva statsråden sa om å styrke Sjøheimvernet og Sjøheimvernets plass. Men så er vi gjentatte ganger i den situasjonen at det er en forskjell mellom det inntrykket som skapes, og det faktum som skjer. Dette begynner virkelig å bli, for en som er erfaren her, et etisk problem. Forstår statsråden det, når det hele tida sies at det skal satses på HV, men så kommer en i en så penibel situasjon at sjef Heimevernet uttalte seg meget presist her i går om de utfordringer han står overfor for å fylle rollen, en rolle som blir enda mer krevende når beredskapsutfordringene endrer seg og det sikkerhetspolitiske bildet endrer seg, slik som statsråden har sagt?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Grunnen til at vi oppnådde trenings- og øvingsmålene som var satt for 2016, allerede i 2014, var at vi satset på Heimevernet. Det har vært en bevisst opptrapping, både av utvalgte tropper i innsatsstyrkene og av områdestrukturen, og det har vært satsing på materiell nettopp for å kunne bruke HV på den måte HV er tenkt brukt. HV er en utrolig viktig ressurs i Det norske forsvaret. Det er en utrolig viktig ressurs også i det sivile samfunnet, for alt fra generell beredskap til det å kunne bidra f.eks. ved slukking av store skogbranner.

Så jeg er ikke enig i det bildet som tegnes, at det er en nedbygging av Heimevernet. Det er en styrking av budsjettene og investeringene, og det øves og trenes mer enn før. I 2009 trente ingen deler av områdestrukturen i HV.

Møtelederen: Gunvor Eldegard.

Gunvor Eldegard (A): Takk, leiar, og takk til forsvarsministeren så langt.

Eg har lyst å fortsetja litt på det med Heimevernet. Me hadde høyring i går, og på spørsmål til sjefen for Heimevernet om han hadde nok ressursar til øving for objektsikring, sa han faktisk at han ikkje hadde nok ressursar. Så sjølv om du, forsvarsminister, seier at du har auka budsjetta, meiner han at han ikkje har nok ressursar til å sikra objekta. Kan du forsikra Stortinget om at det er nok ressursar til objektsikring i Forsvaret?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Hvis man legger til grunn at alle sivile og alle militære objekter skal sikres samtidig ved bruk av HVs styrker, vil vi få prioriteringsutfordringer. Det har det alltid vært, og det kommer det sannsynligvis alltid til å være. Men det sjef Heimevernet også var veldig klar på i går, var at han forventer at den operative evnen vil styrkes ytterligere gjennom de grepe- ne som nå er tatt i langtidsplanen, som følge av tilførsel av flere ressurser. Jeg mener det vil være et veldig viktig bidrag til å styrke objektsikringen. Der har vi en bistandsrolle overfor det sivile samfunn, og vi har en hovedrolle når det gjelder våre egne nøkkelobjekter og våre egne skjermingsverdige objekter.

Møtelederen: Bård Vegar Solhjell.

Bård Vegar Solhjell (SV): Tilbake til Riksrevisjonens rapport: Eg har lyst å stille eit spørsmål til om gradering – ikkje fordi eg reknar med at forsvarsministeren vil endre syn i løpet av mitt spørsmål, men fordi eg meiner det er så sentralt, og at det er ein grunn til at det er vanskeleg å få ei høyring som vert så god og konkret om dei spørsmåla som ho dreier seg om, som ein kunne hatt. Noko av utfordringa er at kritikken, slik han kjem fram i Dokument 1, er så generell at det er svært vanskeleg å forstå. Eg tenkte eg skulle lese berre eit kort eksempel på det som dreier seg om samarbeid:

«Riksrevisjonen ser svært alvorlig på at Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet ikkje har sørget for å styrke og bedre samarbeidet mellom politiet og Forsvaret, slik Stortinget forutsetter³ og instruksjonen krever. Viktige tiltak som skal sikre godt samarbeid og gode forberedelser er ikkje gjennomført.»

Det kan jo bety eigentleg alt. Men i den graderte rapporten, sjølve samandraget, kan ein, utan at det er nøyaktig, likevel forstå kva slags type samarbeid det dreier seg om, som ikkje var bra nok i 2015.

I går i høyringa her fekk vi høyre, heilt ned på talnivå faktisk, at det openbert hadde forbeta seg, og det vart brukt tal som konkretiserte kor stor del fellesøvingar det var på ein del objekt. For å seie det sånn: At det står brukbart eller bra til i dag, er ikkje gradert, men at det stod ein god del eller veldig mykje dårlegare til for to år sidan, er gradert. Det er vanskeleg å forstå at det som var i fortida, at det var dårlegare då, skal vere meir hemeleg enn korleis det står til i dag – anna enn at det er meir kritikkverdige at det ikkje var kome lenger den gongen.

Eg vil stille forsvarsministeren to spørsmål:

Er det sånn at det som står dårlegare til, sjølv i fortid, kan vere meir gradert enn det som står bra til?

Sikkerheitslova er ikkje ein matematisk storleik. Det er jo eit skjøen her. Kvar i det skjønet ligg vurderinga av at det samandraget Riksrevisjonen laga, måtte vere gradert? Var det ei soleklar vurdering, eller var det grunn til tvil om det?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Jeg skal prøve å gi et noenlunde kortfattet svar på et langt spørsmål. Jeg vil henlede oppmerksomheten på det Traavik-utvalget, sikkerhetsutvalget, skriver i NOU 2016: 19 Samhandling for sikkerhet, om nettopp spørsmålet om sårbarheter. Det kan faktisk, i noen sammenhenger, være slik at det å snakke om sårbarheter og for så vidt også tiltak man har gjennomført, kan være bidrag til at potensielle trusselaktører setter sammen et bilde. Jeg mener at vi gjennom denne høringen og våre graderte og ugraderte svar om oppfølgingen av anbefalingene fra Riksrevisjonen har redegjort på en fyllestgjørende måte for hvor noen av utfordringene satt, og for hva vi har gjort for å bedre det.

Representanten har helt rett i at sikkerhetsloven gir en skjønnsmargin. Det er helt åpenbart at det hadde vært mest komfortabelt og enklest for meg bare å si at vi avgraderer alt. Men jeg har et ansvar som informasjonseier om helt vesentlige militære objekter, og dersom informasjonen kommer ut, kan det ha en skadefølge for rikets sikkerhet. Det er helt åpenbart at det er skjønnsmessige vurderinger, men det er helheten vi har vurdert, og det er det ansvaret jeg har etter sikkerhetsloven.

Møtelederen: Da har jeg to eller tre stykker igjen, og tiden er ute. Men sakens alvor tatt i betraktning foreslår jeg for komiteen at vi fortsetter til vi har fått stilt alle våre spørsmål.

Da er det Abid Q. Raja først.

Abid Q. Raja (V): To veldig korte spørsmål: Medfører det riktighet at Olje- og energidepartementet ikke har pekt ut noen eller veldig få skjermingsverdige objekter når det gjelder olje- og gassanlegg?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Det er et spørsmål som til dels er gradert, så det kommer jeg ikke til å kunne svare på i en åpen høring.

Abid Q. Raja (V): Jeg spør ikke om hva som er det, men har de overhodet pekt ut noen?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Som sagt: Jeg kan gi deg svaret på det, men jeg mener at det er å bevege seg i grenselandet for hva som er gradert informasjon.

Abid Q. Raja (V): Det ligger en sak ute på nettet nå, så jeg, som noen har skrevet. Så jeg baserer egentlig bare spørsmålet på det, men det kan jo tenkes at vi får komme tilbake til det.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Dersom den informasjonen ligger ute, som representanten sier, kan jeg gjerne komme tilbake til det spørsmålet.

Abid Q. Raja (V): Et siste spørsmål fra meg: Du sa, som svar på et tidligere spørsmål her, at Heimevernet er den viktigste ressursen vi har, og at deres nærvær i hele landet gir kort responstid, de kjenner landet osv. Derfor styrker dere det slik dere gjør. Sjefen for Heimevernet – en nokså ærekjær embetsmann – sa i går at han selvfølgelig alltid kunne tenke seg flere ressurser, og at man jobbet med de ressursene man har fått tildelt. Samtidig svarte han nei på spørsmålet om han hadde de ressursene han trengte for å løse sitt oppdrag. Du sier at dere styrker Heimevernet, men dette får jeg litt dårlig til å rime med at Heimevernet skal reduseres fra 45 000 soldater til 35 000 soldater, og at Sjøheimevernet allerede er lagt ned.

Hvordan klarer man å si at dette er det samme som å styrke det?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: For det første var mitt svar om Heimevernet knyttet til objektsikring. Da er Heimevernet åpenbart en av de viktigste ressursene vi har, av de grunner jeg pekte på.

Plantallene på 42 000 for områdestrukturen og 3 000 for innsatsstyrkene har vært der en tid, men det har vært problemer med å klare å fylle opp strukturen. Derfor har vi på samme måte som den forrige regjeringa gjorde med innsatsstyrkene, tilpasset planrammene til den reelle oppfyllingsgraden og sørget for å øve og trene – kle opp, som det så fint heter når det gjelder Heimevernet – den strukturen. Det sjefen for HV også sa i går, var nettopp at med de satsingene som nå gjøres, mener han at det også vil øke Heimevernets operative evne. Heimevernet er viktig og kommer til å være viktig også i framtida. Vi skal ha en struktur som består av en områdestruktur på 35 000 og

3 000 i innsatsstyrkene. Det er 38 000.

Abid Q. Raja (V): Dette er ikke helt riktig i forhold til hva Heimevernets sjef sa i går. Jeg tror det var komiteelederen som stilte spørsmålet om han hadde de ressursene han trengte. Og han svarte faktisk nei på det. Vi må kanskje lage noen politikervar, men jeg klarer ikke å forstå reduksjonen på 10 000 soldater og legge ned en avdeling som har vært viktig, som du selv beskrev i din tale, at det er det samme som å styrke. Det er en litt sånn politiker-måte å si det på – vi styrker det, men vi kutter det med 10 000 soldater, legger ned en avdeling her for to år siden vi mente var vesentlig viktig, men vi kaller det for å styrke det.

Møtelederen: En siste kommentar til dette, forsvarsminister.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Ja, for det første kuttet det ikke 10 000 soldater, og det har jeg redegjort for. For det andre tror jeg at uansett hvem man spør, om det er en forsvarssjef, en sjef for Heimevernet, en politidirektør eller andre, vil de selvfølgelig gjerne alltid ha enda mer ressurser. Det er litt av jobben deres. Nå får Heimevernet mye mer ressurser. Det får også Forsvaret for øvrig. Det er også en viktig satsing på beredskap i det sivile samfunn.

Møtelederen: Da har jeg Jette F. Christensen, Per Olaf Lundteigen og meg selv. Nå er ikke dette et vanlig møte, men hvis det er noen flere, må de gi signal nå, ellers stopper vi med de tre. Da er det Jette F. Christensen først.

Jette F. Christensen (A): Dynamikken i denne høringen blir veldig rar når vi i komiteen henviser til Riksrevisjonens kritikk, og dynamikken er sånn at statsrådene sier: Nå har vi gjort tiltak, så nå er det i orden. Når vi ikke kan gå inn i materien på det på grunn av at det er gradert, gjør det at det er vanskelig å stille spørsmål og få en informasjon vi kan hvile i.

Det som er trenden, er at mange statsråder ser ut til å tro at idet man har fattet et vedtak, er problemet borte. Er det noe tiden har vist dere, er det at det ikke er sant. Det er virkeligheten som betyr noe, om noe skjer. Det som skjedde, var at instruksene ble ikke fulgt opp, Stortingets vilje ble ikke fulgt opp. Riksrevisjonen skriver at ingen av statsrådene klarer å forklare hvorfor det ikke ble prioritert. Hvorfor ble det ikke prioritert å følge Stortingets vilje og følge instruksene? Det er jo det som er statsrådets jobb som Stortingets tillitsvalgt, å følge Stortingets vilje og instruksene.

Møtelederen: Vi kan begynne med statsråd Amundsen.

Statsråd Per-Willy Amundsen: Jeg ser alvorlig på det som har fremkommet fra Riksrevisjonen, og det er all grunn til å ta det på største alvor. Så opplever jeg at vi har vært litt inne på det tidligere, at det er flere sider her. Jeg tror nok i utgangspunktet at da man fastsatte disse kravene til objektsikring, så man kanskje ikke den fulle og hele bredde av hva det ville både bety kompetansemessig og medføre av betydelige ressursbehov. Det er faktisk en side av saken som jeg tror det er viktig å få med seg, at det er både tekniske, organisatoriske og ikke minst økono-

miske begrensninger som setter noen rammer. Men jeg har ikke noe annet å si enn at dette burde vært fulgt opp. Det har det dessverre ikke blitt så tett som det burde vært.

Og så kan jeg svare på vegne av mitt eget departement at vi nå er i en helt annen situasjon, at vi i høyeste grad har oppmerksomhet rundt problemstillingen, og at vi leverer i høyeste grad på det som Stortinget har etterlyst, men det vil ta noe tid. Så er det viktig å understreke at beredskapen aldri har vært bedre i sum når det gjelder dette området, men spesifikt på objektsikring gjenstår det ennå noe arbeid.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Da kan jeg følge opp. Jeg mener at representanten Christensen har helt rett i sin problemstilling om at et fattet vedtak ikke er det samme som at problemet er løst. Det betyr også – som jeg var inne på i min innledning – at vi har fulgt opp dette arbeidet gjennom den ordinære etatstyringen, men også gjennom særskilt rapportering. Mye arbeid var i gang fra Forsvarets side og særlig på det som omhandler det Forsvaret har primæransvaret for, sikring av sivile og militære nøkkelobjekter med sikringsstyrker og sikring av våre egne skjermingsverdige objekter.

Så var vi avhengig av at vi fikk den fulle oversikten over objekter der politiet ønsket forhåndsplanlagt bistand. Det fikk vi sent 2014 og begynte umiddelbart arbeidet med å lage og utvikle planverk. Det er vi ikke helt i mål med ennå, men jeg har redegjort for hvordan Forsvaret har jobbet med planverket for nøkkelobjektene, men også den forhåndsplanlagte bistanden.

Så er det helt riktig som representanten Christensen sier, at det er klart i sammenheng som denne hvor komiteen også sitter på gradert informasjon som komiteen rutinemessig har regler for å håndtere, vil det alltid være noen deler av temaene man ikke kan gå inn på i den åpne høringen. Jeg mener likevel at vi gjennom disse to dagene har fått belyst på en veldig fyllestgjørende måte – etter min oppfatning – både hvor svakhetene ligger, hva vi gjør for å følge opp disse svakhetene, og ikke minst hvordan samarbeidet mellom politiet og Forsvaret for å håndtere de svakhetene nå er mye bedre enn det det var tidligere.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Statsråden sa i stad at det ikke var noen nedbygging av Heimevernet. Hvis en skulle bruke snekkerspråket, er vel det oversatt at det ikke er revet ned noen deler av Heimevernet – det er ikke revet ned, det er det andre ordet for å bygge ned. Det er ingen snekere som bygger ned, han bygger opp og river ned. Det var om begrepsbruken.

Spørsmålet mitt går på at du fikk spørsmål om mannskapsstyrken i HV med 42 000 i områdestrukturen og 3 000 i spesialstyrkene. Og så sa du som begrunnelse for å redusere det – en reduksjon i hvert fall – at det var problemer med å fylle opp, det var problemer med mannskaper, sånn jeg forsto. Har ikke forsvarsministeren tilgang til nødvendige mannskaper som har tjenestegjort i andre forsvarsgrener, som kan gå inn i Heimevernet?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Når det gjelder spørsmålet om 3 000 i innsatsstyrkene, har det egentlig ikke vært en problemstilling, for der er oppfyllingsgraden god. Det er stor interesse og stor tilgang på flinke folk til innsatsstyrkene. Men det som har vært en utfordring, har

særlig vært at det er litt ulikt geografisk fordelt, hvor det å finne nok personell særlig i nord har vært en utfordring. Jeg var selv og besøkte HV-17 i Finnmark nå i forbindelse med øvelse Joint Viking. Der sier de at situasjonen har vært sånn over noe tid, men de søker tiltak for å forbedre den. Så er dette en funksjon også av verneplikten og hvor mange som går inn i HV etter det. Vi har spesielt i landmaktutredningen bedt om at det også ses på utdanning for HV-personell, og ikke minst har forsvarssjefen gjort tiltak for f.eks. å begrense adgangen til fritak. Det er ting som skal bidra til å øke antallet personer som kan være aktuelle for HV.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Bare helt kort: Jeg forstår de geografiske forskjellene, eksempelvis Nord-Norge, men det er ikke det du svarte på. Du sa at det var problemer med å fylle det opp, og det var grunnen til at det går ned. Så sitter vi på informasjon som er annerledes. Er det statsrådets mening at en ikke har folk som har tjenestegjort i andre forsvarsgrener, som er klare for Heimevernet, dersom forsvarsministeren ber om det?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Både departementet og jeg forholder oss til den formelle rapporteringen som forsvarssjefen har om oppfyllingsgrad. Det er det vi har lagt til grunn for dette arbeidet. Som representanten Lundteigen kanskje husker, foreslo forsvarssjefen at det skulle settes en områdestruktur på 30 000. Regjeringa vurderte at vi trengte en områdestruktur på 35 000 pluss innsatsstyrkene på 3 000. Det er det som ligger til grunn for de oppgavene Heimevernet, som en del av Forsvaret, skal løse.

Møtelederen: Da har jeg tegnet meg selv til slutt.

Michael Tetzschner overtok her som møteleder.

Martin Kolberg (A): Som det er blitt sagt fra de to ansvarlige statsrådene her i denne høringen, og som vi dessverre alle sammen erkjenner og vet, er muligheten for at objekter og befolkningen kan bli utsatt for terroranslag også i Norge i framtiden. Det er det alvorlige bakteppet for hele denne diskusjonen, nemlig befolkningens sikkerhet. Derfor har Stortinget gjort de vedtak det har gjort, og derfor er det blitt laget de forskrifter som skal lages for at de ansvarlige instansene i Norge som har ansvaret for befolkningens sikkerhet, politi og forsvar, skal ha det lov-messige grunnlaget for de handlingene som de gjennomfører.

Jeg vil ikke avslutte denne høringen uten at de to ansvarlige statsrådene svarer på følgende spørsmål: Kan Stortinget nå føle sikkerhet for at innsatsstyrkene og beskyttelsesstyrkene og samarbeidet mellom politi og forsvar er slik at hvis vi kommer i en trusselsituasjon, vil operasjonene fungere i henhold til de vedtak som Stortinget har fattet?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Hvis jeg begynner, mener jeg at samarbeidet mellom politiet og Forsvaret nå er på et sånt nivå at det vil kunne gjøre at sikringen foregår på den måten som sikringen er tenkt. Jeg mener også at fra Forsvarets side vil vi være i stand til å sikre de objektene som vi skal sikre med egne styrker, og der vi har

forhåndsplanlagt bistand. Men hvis det kommer en samtidighetssituasjon, at absolutt alle objekter må sikres samtidig, noe som alle holder som usannsynlig, vil det selvfølgelig bli prioriteringsdiskusjoner. Det har det alltid vært, og det kommer det alltid til å være. Men vi tar vårt ansvar, både som primærgiver av sikkerhet på våre egne objekter og som bistandsgiver til politiet på de sivile objektene.

Statsråd Per-Willy Amundsen: Det vil alltid være risiko her som på alle andre områder, men jeg oppfatter at vi er i en langt bedre situasjon i dag enn vi var på det øyeblikksbildet Riksrevisjonen gjorde sitt arbeid. Så tenker jeg at samarbeidet mellom politiet og Forsvaret er godt, det har vært godt, og jeg oppfatter at det er en veldig samstemt tilbakemelding på det. Vi er i en situasjon nå hvor vi har oversikt over de objektene som er forhåndsutpekt til hjelp fra Forsvaret, så situasjonen er en annen. Man kan aldri være 100 pst. sikker, men jeg opplever at situasjonen i dag er langt bedre enn den var. Så er det viktig å legge til at det generelt på beredskapsområdet har skjedd en svært god og viktig utvikling etter situasjonen vi var i 22. juli 2011. Vi har på mange områder, som jeg også viste til i Meld. St. 10 for 2016–2017, levert mye godt arbeid som gjør at Norge i sum aldri har hatt en bedre beredskap enn det vi har i dag.

Martin Kolberg overtok her igjen som møteleder.

Møtelederen: Da er utspørringen over, og som dere vet, har dere nå muligheten til kort å si ting som dere føler dere ikke har fått sagt, eller om det er ting dere vil justere. Jeg vet ikke om det er aktuelt.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide: Takk for det – bare noen veldig få kommentarer fra min side. Som jeg har vært inne på ved flere anledninger: Vi tar denne kritikken veldig alvorlig, og den har dannet et veldig viktig grunnlag for det kontinuerlige forbedringsarbeidet vi gjør og må fortsette å gjøre. Dette er et område der det hele tida vil være en dynamisk utvikling gitt trusselsituasjonen og det sikkerhetspolitiske bildet som vi må klare å fange opp både i planverk og i utpeking av objekter, og hvordan vi sikrer objekter. Samarbeidet mellom politiet og Forsvaret er godt på alle nivåer, vi har iverksatt tiltak og veldig mye er på plass, men det er fortsatt ting vi jobber med å få på plass i henhold til alle krav og forskrifter. Den storsatsingen på forsvar vi gjør gjennom den nye langtidsplanen, og der vi fikk et bredt flertall i Stortinget med Arbeiderpartiet, er også en avgjørende investering i samfunnssikkerhet og beredskap. Det å øke Forsvarets operative evne er et utrolig viktig bidrag til å kunne løse de oppgavene vi her snakker om.

Jeg har i mine svar til Riksrevisjonen – som jeg var litt inne på, både graderte og ugraderte – redegjort i detalj for hvordan vi følger opp kritikken fra Riksrevisjonen, som vi mener er viktig, og som vi mener er viktig at kommer ut på den måten den har kommet ut. Det har etter vår oppfatning også, som justisministeren var inne på, skjedd et betydelig forbedringsarbeid på beredskapsområdet etter 22. juli. Det skulle bare mangle, det var store svakheter som ble påpekt, og det har vi tatt til oss.

Når det gjaldt Gjerv-kommisjonens rapport – jeg bare nevner det kort siden det har vært tema – så omhandlet kun

én av anbefalingene der Forsvaret, og det var å stille helikopterberedskap både for politiet og for spesialstyrkene. Det har vi gjennomført ved at vi nå har stasjonert to Bell-helikoptre henholdsvis på Bardufoss og Rygge som vi har redusert klartida for, sånn at de har gått fra to timer til én time klartid. Det koster ca. 45 mill. kr i året, men det er en investering som er nødvendig, sånn at de er klare til å kunne bistå politiet hvis det trengs, eller frakte spesialstyrker hvis det trengs, i løsningene av oppdrag. Vi har også gjennom behandlingen i Stortinget sagt at vi skal dedikere disse helikoptrene til spesialstyrkene og flytte alle til Rygge når vi har tilstrekkelig annen helikopterkapasitet.

Møtelederen: Ønsker Amundsen å si noe til slutt?

Statsråd Per-Willy Amundsen: Takk, komitéleder. Jeg vil avslutningsvis gjenta det samme, nemlig at vi – og jeg – ser svært alvorlig på de funnene og de merknadene som har fremkommet fra Riksrevisjonen, og også at det har gitt oss gode læringspunkter som vi er i ferd med å følge opp, og som gjør at vi er i en annen situasjon nå enn vi var i 2015. Det er veldig viktig for meg å understreke akkurat det. Det følges tett opp fra departementet. Jeg er personlig sterkt involvert i at vi skal få enda bedre resultater på dette området.

Jeg tror også det er viktig, litt sånn for perspektivets del, å understreke at selv om dette er ett viktig område hvor det burde og skulle vært levert tidligere, og hvor det nå blir levert, er det store bildet at vi på veldig mange områder har mye bedre beredskap i dag. Vi har styrket politiet betraktelig med 1 800 nye årsverk i politiet etter regjeringsskiftet, vi har styrket politiet med 2,5 mrd. kr, beredskapstropen er styrket med 40 pst., det er økning i mannskap, vi er i slutfasen med å få igangsatt beredskapssenter, vi skal også få på plass nye helikoptre til politiet. Så det er mange forhold som er i prosess, som gjør at vi kommer til å være enda bedre styrket på beredskapssiden. Dette er også viktig å ha med seg i det totale bildet, uten at det på noen som helst måte undergraver alvorligheten i de funnene som Riksrevisjonen har påpekt.

Møtelederen: Da sier vi takk til både forsvarsministeren og justis- og beredskapsministeren.

Da er denne delen av høringen over, og det er pause til klokken er 12.

Høringen ble avbrutt kl. 11.03.

Høringen ble gjenopptatt kl. 12.

Høring med statsminister Erna Solberg

Møtelederen: Da er klokken 12, og vi fortsetter denne åpne høringen, som handler om Dokument 1 for 2016–2017 og Tillegg nr. 1 til Dokument 1 for 2016–2017, vedrørende objektsikring og Forsvarsdepartementets og Justisdepartementets ansvar.

Jeg ønsker statsminister Erna Solberg hjertelig velkommen til denne høringen. Jeg viser her til de innledningene jeg tidligere har holdt, både i går og i dag. Jeg repeterer ikke dem nå, men jeg legger dem til grunn, og jeg legger

også til grunn at statsministeren er informert om det som er sagt i den anledning.

Jeg legger også til grunn at statsministeren er vel kjent med de reglene som vi følger i forbindelse med disse høringene, så jeg repeterer heller ikke dem. Da går vi rett på sak, og jeg gir ordet til statsminister Erna Solberg for en innledning. Du har 10 minutter til disposisjon. Vær så god.

Statsminister Erna Solberg: Takk. Jeg vil benytte anledningen til å takke for muligheten til å redegjøre for viktige sider ved regjeringens arbeid med beredskapsspørsmål. Jeg ser frem til å svare på spørsmål om Riksrevisjonens rapport, men minner selvfølgelig om at svarene må begrenses til det som kan sies i et ugradert rom.

Fra vi tiltrådte, har vi jobbet for å løfte beredskap for å få til godt samvirke på tvers av sektorene. Det krever god beredskapskultur, og det krever lederskap. Som statsrådene har redegjort for tidligere, har regjeringen tatt en rekke initiativ for å styrke beredskapen siden vi tiltrådte. Jeg vil få lov til å nevne noen:

- Vi har lagt frem en ny langtidsplan for Forsvaret, med sterkere fokus på Forsvarets bistand til det sivile samfunnet og styrket operativ evne.
- Vi har lagt frem en nærpolitireform.
- Nasjonalt beredskapssystem er revidert.
- Det er ny instruks for fylkesmennenes samfunnsikkerhets- og beredskapsarbeid.
- Samfunnsikkerhetsmeldingen er lagt frem, med en nasjonal strategi for arbeidet.
- Midlene til politistillinger er økt betydelig.
- Responstiden for Forsvarets helikoptre, som skal bistå politiet, er redusert fra 2 timer til 1 time.
- Det er innført hurtigprosedyrer for håndhevelsesbistand.
- Kontrakt med leverandør om innkjøp av nye redningshelikoptre er inngått, og vi har besluttet innkjøp av flere politihelikoptre.
- Vi har økt bevilgningene til Nasjonal sikkerhetsmyndighet, Siviltforsvaret og Heimevernet.
- Vi har styrket PST, Beredskapstroppen og arbeidet med cybersikkerhet.
- Vi har laget endringer i øvelsesstrukturen, hvor sivile nasjonale øvelser nå baserer seg på det nasjonale risikobildet og funn fra tidligere hendelser og øvelser.
- Vi har endret tilsynfunksjonene i departementet, slik at tilsyn ikke lenger avsluttes før avvik er lukket, og tilsynsrapportene er offentlige.

Status i oppfølgingen av tiltakene etter 22. juli har Stortinget blitt orientert om ved flere anledninger, nå senest i samfunnsikkerhetsmeldingen, som vi la frem 9. desember 2016.

Temaet for dagens høring er objektsikkerhet. De som tidligere har vært inne, har belyst temaet med utgangspunktet i sine respektive sektorer. De viktigste oppgavene som ligger til regjeringen som et kollegium, og til meg som leder for regjeringens arbeid, er å sørge for at ansvaret er tydelig plassert, at uenighet og uklarhet tas tak i, og at nødvendige ressurser stilles til disposisjon.

Sikkerhetsloven og tilhørende forskrifter om objektsikkerhet fastsatte at alle skjermingsverdige objekter skulle være innmeldt innen 1. januar 2013, og at alle sikringstiltakene skulle være på plass innen 1. januar 2014. Da vi tiltrådte høsten 2013, så vi raskt at her lå utfordringer i uklar-

het og uenighet som ikke var grepet fatt i. Blant annet var det uklarhet og ulike oppfatninger om hva reglene skulle ta sikte på å beskytte mot, og på hvilken måte. Et eksempel på uenighet og uklarheten som regjeringen har tatt tak i, er hvordan sikkerhetsloven og objektsforskriften skal anvendes for sektorer som er systembasert med redundansløsninger. Det gjelder kraft, petroleum, ekom, bank, finans og flere andre. Det resulterte i lovendringer som ble vedtatt i Stortinget i juni, og Traavik-utvalgets utredning, som ble levert i oktober. Det tas sikte på at utredningen vil bli fulgt opp med en lovproposisjon denne våren.

I denne konkrete saken som komiteen nå har til behandling, er det ikke uklarhet om ansvar eller uenighet om tolkning av regelverket mellom politiet og Forsvaret. Tvert imot har begge sektorer fremhevet at samarbeidet nå er godt, og det er klarhet om hvem som har ansvar for hva. De svakhetene som er påpekt i Riksrevisjonens rapport, og som jeg oppfatter som alvorlige, skyldes andre forhold, som har vært grundig belyst av dem som har vært her før meg.

Objektsikkerhetsarbeidet var pågående da Riksrevisjonen gjorde sine undersøkelser og avga sin rapport. Jeg er enig med Riksrevisjonen i at arbeidet har tatt for lang tid. I tillegg til de strategiske spørsmålene om fordeling av ansvar og oppgaver har regjeringen og Regjeringens sikkerhetsutvalg, RSU, diskutert enkeltobjekter som i særlig grad berører regjeringen og de konstitusjonelle maktene. Formålet har vært å sikre fremdrift og gode avveininger mellom ulike interesser i saker som ofte er krevende når det kommer til konkrete tiltak.

Jeg vil også gjerne få lov til å redegjøre for arbeidet med å styrke samordningen på det øverste nivå av beredskapskjeden og hva jeg har gjort for å styrke rådgivningen til meg som statsminister.

Alle statsråder og departementer har sikkerhets- og beredskapsområder innenfor sitt ansvarsområde. Justis- og beredskapsdepartementet har samordningsansvaret for samfunnsikkerhet og beredskap i sivil sektor. Vi fastsatte 7. mars 2017 en ny kongelig resolusjon om samfunnsikkerhet i sivil sektor. Denne viderefører prinsippene fra den tidligere kongelige resolusjonen, men er enda tydeligere på ansvars plassering og på samordningsoppgavene. Dagens fire grunnleggende prinsipper for beredskapsarbeidet skal videreføres: ansvar, likhet og samvirke. Det følger av disse prinsippene at det operative ansvaret ligger hos dem som er nærmest krisen, hos dem som har ansvaret i det daglige. Styrkingen av staben på mitt kontor har ikke rokket ved dette.

Hendelsene 22. juli 2011 viste oss at bedre koordinering, rolleavklaring og samtredning mellom aktørene på beredskapsområdet er nødvendig for å gjøre samfunnet godt forberedt på alvorlige hendelser. Det er altså min vurdering at det har skjedd en klar bevissthetsøkning rundt det forebyggende beredskapsarbeidet i departementene. Den akutte krisehåndteringen har fungert godt i de situasjoner vi har hatt, herunder brannen i Lærdal, terrortrusselen sommeren 2014 og oppfølgingene av hendelsene i Paris og København.

Som statsminister har jeg altså ansvar for å lede og koordinere regjeringens arbeid. Jeg skal se totalbildet for å ta vurderinger og støtte statsrådene innenfor deres eget ansvarsområde og støtte justis- og beredskapsministeren med å løfte beredskap samlet sett. I tråd med regjeringens-

plattformen har jeg styrket SMK for å sikre at rådgivningen til meg gir en bedre helhet, kunnskap og bevissthet. Det er også utnevnt en statssekretær som har beredskap på tvers av sektorene som sitt ansvarsområde.

Regjeringen er landets øverste organ for beredskaps- og sikkerhetsspørsmål og har jevnlig møter hvor samfunnsikkerhet og beredskap diskuteres særskilt. Jeg har lagt vekt på at viktige saker skal løftes frem for regjeringen, at det tilrettelegges for gode prosesser, og at jeg kan være pådriver i aktuelle saker og etterspørre informasjon. Regjeringens sikkerhetsutvalg er vårt viktigste organ for å drøfte saker som har høyt gradert innhold, eller er av sikkerhetspolitisk karakter. I tillegg til statsrådene møter også de ulike tjenestene fra sivil og militær side.

Kim Traavik ble engasjert som spesialrådgiver i en periode ved kontoret for å se på tiltak for å sikre kapasitet og gjøre vurderinger i overordnede, langsiktige og tverrgående spørsmål, herunder samhandling både organisatorisk og faglig. Som en oppfølging av dette etablerte regjeringen et fast RSU-sekretariat på SMK. Sekretariatet ledes av en fagdirektør. I tillegg er det en fast stab der det inngår tjenestemenn fra SMK, Utenriksdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet. Sekretariatet skal bl.a. sikre godt forberedte tema av strategisk karakter og følge opp beslutninger.

Jeg mener at den forsterkede strukturen har fungert godt, og at den har bidratt til å løfte oppmerksomheten om beredskap. Jeg kan ikke se at man har skapt usikkerhet om den etablerte ansvarsdelingen mellom Justis- og beredskapsdepartementet og departementene.

Samfunnsikkerhets- og beredskapsarbeidet blir aldri ferdig. Sammen med regjeringen har jeg høy oppmerksomhet på å gi våre borgere et trygt og godt samfunn. Riksrevisjonen har fremmet viktige anbefalinger når det gjelder objektsikring. Som dere har hørt de siste to dagene, vil justis- og beredskapsministeren og forsvarsministeren fortsette å følge opp anbefalingene med støtte fra meg og resten av regjeringen.

Men selv om samfunnsikkerhets- og beredskapsarbeidet aldri blir ferdig, er jeg overbevist om at vi på dette området i dag er betydelig bedre enn før 22. juli 2011. Det skyldes initiativ tatt både av den forrige regjeringen og av min regjering. – Takk.

Møtelederen: Da takker komiteen statsministeren for den innledningen, og møteledelsen går til komiteens nestleder, Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner overtok her som møteleder.

Møtelederen: Da vil komitélederen, formoder jeg, som ordfører for saken benytte inntil 10 minutter. Jeg vet ikke om de 10 minuttene skal fordeles på flere?

Martin Kolberg (A): Nei.

Møtelederen: Vær så god.

Martin Kolberg (A): Takk for det. Jeg takker statsministeren for redegjørelsen. Men som statsministeren selvfølgelig har tung bevissthet om, vil jeg formode, har denne saken en tydelig tråd tilbake til 22. juli 2011 og behandlingen av Gjærv-kommisjonens rapport. Da var det et

samstemt storting som på den ene siden rettet kritikk mot den daværende regjering, altså Stoltenberg-regjeringen, men samtidig fattet helt konkrete vedtak for at man skulle unngå å komme i lignende situasjoner på nytt. Det var vedtak som omfattet andre ting og flere ting enn det som er til behandling her i dag, men det handlet også om det vi diskuterer her, altså objektsikringen. I den forbindelse ble det da vedtatt spesielle lover, det ble gitt forskrifter, og det ble utarbeidet instruksjer. Statsministeren var da opposisjonsleder, og rett før du tiltrådte, sa du i sakens anledning, under henvisning til Stoltenberg-regjeringen: Hvor er læringen? Hvor er kulturen for å gjennomføre de tiltak som forbedrer sikkerheten i Norge, tiltak som vi er kjent med?

Så fikk du fullmakt av Stortinget, som ny statsminister og leder av en ny regjering, til å gjennomføre tiltak som skulle rette opp dette, også når det gjelder objektsikringen. Og så opplever vi her i dag at to av dine ansvarlige statsråder sier at dette arbeidet pågår fortsatt, det er ikke fullført. Det er altså fire år, fem år, siden disse vedtakene ble gjort. Riksrevisjonen holder fast ved sin konklusjon om at dette er en veldig alvorlig situasjon i tilknytning til håndteringen av disse spesielle objektene og det som instruksjonen og forskriften omhandler. Da er vi på et punkt, statsminister, hvor Stortinget må få vite: Hva er din kommentar til dette, og hvorfor har ikke regjeringen for lenge siden klart å håndtere dette, som er en så veldig viktig del av sikkerhetsspørsmålet for den norske befolkningen? Jeg hørte du sa at du er enig i at det har tatt for lang tid, og spørsmålet blir da selvfølgelig: Hvorfor har det tatt så lang tid at Stortinget mottar en så alvorlig rapport fra vår riksrevisjon?

Statsminister Erna Solberg: Jeg får bare si til de innledende bemerkningene om hvor er læringen, og hvor er kulturendringen, at noe av det regjeringen har jobbet mye med, er å sørge for at vi trener på de feil vi finner – altså i neste omgang øver vi på de utfordringene vi har. Derfor er det med på å skape en kultur der vi ser på hvordan vi kan dekke hull som er i hele beredskapstankegangen. Det har vært en viktig prioritering i måten vi jobber med øvelser, og læring på. Jeg husker også at det var knyttet til nettopp det den uttalelsen fra meg kom, nemlig læringen knyttet til feil som man da ikke i øvelser så komme igjen og igjen.

Vi har også gjort en annen viktig ting, og det er ikke å avslutte tilsynsarbeidet når det er en rapport om hva man skal gjøre, men først når det er gjort, og så har vi offentliggjort det. Det er to viktige grep som bidrar til at vi nettopp fyller de hullene som ble innledningsvis betraktet.

Så er jeg enig i at det ikke er tilfredsstillende, det vi har gjort på objektsikring, og de funnene som Riksrevisjonen har kommet med, viser at vi har ikke kommet langt nok og godt nok. Så tror jeg – og det har jeg lyst til å understreke – at vi må være klar over at objektsikring blir vi aldri ferdig med, fordi vi skifter objekter. Vi endrer strukturer. Vi gjør endringer. Dette er et dynamisk prosjekt, det er ikke et endelig prosjekt. Det er ikke et fast antall installasjoner eller spørsmål vi skal objektsikre, det kommer til å forandre seg. Derfor har det gått ting inn og ut av disse listene. Noen ganger går det inn fordi den sikkerhetspolitiske situasjonen har endret seg. Det er en annen situasjon i dag, som kanskje vil gjøre at noen objekter blir oppfattet som mer nøkkelobjekter enn tidligere. På noen områder vil teknologien

endre seg. Og noe av det denne regjeringen har jobbet mye med, er disse sektorene som har redundans, altså de som er i sivil sektor som har stor betydning for vår sikkerhet, men hvor mange av disse kanskje blir digitalisert og annerledes. Da er det andre typer objekter og kanskje andre typer plasseringer.

Så noen ganger er den endelige sikringen faktisk å skifte teknologi på noen områder. Derfor er det viktig å si at vi blir aldri ferdig, og det må vi ha med oss i arbeidet med objektsikring, for det er noe vi jobber dynamisk med kontinuerlig, og objekter vil skifte.

Men det er to grunner til. Det ene er at det tok lengre tid fordi det var mer komplisert, det er mer krevende, og det har vært endringer i listene. Men det andre som er viktig, er selvfølgelig at da man fikk et signal om at det var grønt fra Politidirektoratet, altså at det var ordnet opp i justissektoren, var det et signal som var feil. Det skulle ikke ha skjedd, men det var altså en tilbakemelding og rapportering som ikke var riktig.

Martin Kolberg (A): Statsminister, i et så alvorlig spørsmål som dette skal man ikke forsøke å lure inn spørsmål eller ha lure svar, jeg mener det helt oppriktig – veldig. Men jeg må bare ha klarhet i følgende, statsminister: Du sier at du er enig i Riksrevisjonens kritikk, at det ikke har gått langt nok, at det ikke er godt nok, og at det har gått for sakte. Betyr det – og det ville være befriende egentlig, hvis statsministeren nå kunne bekrefte overfor komiteen, i motsetning til hva statsråder og embetspersoner har gjort, jeg viser her til forsvarssjefen og politidirektøren, som ikke går så langt som det du gjør nå – at du slutter deg til Riksrevisjonens rapport?

Statsminister Erna Solberg: Jeg er enig i at de faktafunnene og den beskrivelsen som er gjort av funnene på det tidspunktet, var riktig, og at det ikke var godt nok. Så trekkes det konklusjoner i Riksrevisjonens rapport som er videre enn det jeg mener det er grunn for, knyttet til vår sikkerhet generelt sett. Og det opplever flere av oss, både statsråder, forsvarssjef og politidirektør, som i går også sa at det er bedre sikkerhet i dag. Det er også bedre tiltak på objektsikring, men de er ikke gode nok. Det er gjort veldig mye siden vi ble klar over det, at det f.eks. var blitt sendt melding fra Politidirektoratet om at her var all objektsikringen klar, når det faktisk ikke var faktum.

Martin Kolberg (A): Jeg bare spør om dette, statsminister, jeg vet ikke om du har hatt anledning til å følge det i detalj, men din justis- og beredskapsminister sa her for en times tid siden at de fortsatt måtte arbeide med dette, og at det faktisk var slik at instruksen ikke var oppfylt, var hans ordlyd. Alle statsråder må jo tas på alvor i det de konkret sier, og det er derfor jeg spør om dette. Jeg vet ikke om du ønsker å kommentere dette noe ytterligere, men vi begynner å nærme oss noe som er veldig viktig, nemlig erkjennelsen av at den rapporten som Riksrevisjonen har kommet med, er riktig, og da er det mye lettere for komiteen å håndtere dette i ettertid.

Statsminister Erna Solberg: Den er riktig på faktafunnene på det tidspunktet de er gjort, og så det er gjort mye knyttet til disse spørsmålene. Det er viktig å huske denne dynamikken som ligger i disse objektlistene.

Objekter vil gå inn og ut avhengig av teknologi, avhengig av sikkerhetssituasjon. Det vil være noen kjerneobjekter som alltid vil være der, f.eks. det som regjeringen har drøftet, som jeg har nevnt, altså statsmaktene. Men det vil være ulike scenarioer og ulike mønstre, for å svare på noe av det. Det ble også sagt av NSMs sjef i går, altså direktøren i NSM, at det er klart at hvis du på et tenkt objekt flytter en fasilitet til et mye sikrere lokale, så vil det kunne gå ut av den objektlisten som skal stå med samme type styrke. Og det er det vi gjør systematisk på mange områder, og så er det mye som endrer seg knyttet til den nye teknologien.

Det er en utfordring fortsatt og grunnlaget for at regjeringen, da vi tiltrådte og så at her var et problem, særlig knyttet til sivil sektor-objekter, bestemte seg for at det må være et tosidig løp. Det ene er å gjøre noen endringer i sikkerhetsloven, som ble vedtatt i Stortinget i juni. Og det andre er å lage en helt ny sikkerhetslov – en sikkerhetslov som passer bedre for objektsikring, også for hvilke objekter som skal meldes inn, og hvilke krav vi stiller. Så dette har vi vært på hele tiden, men den loven vi har i dag, er ikke fullgod for at vi får en god dynamisk objektsikring, derfor lager vi en ny sikkerhetslov.

Martin Kolberg (A): Det er full forståelse for at objektene går ut og inn av en sånn liste, og at det må gjøres revurderinger hele tiden, men det er en side ved dette som ikke du er så sterk på, som dine tidligere statsråder var. Dette er jo ikke uttrykk for et øyeblikksbilde, statsminister. Dette er en undersøkelse som har foregått over tre år. Så det er i tilfelle et øyeblikksbilde over tre år, hvor mesparten av dette handler om din regjeringstid. Spørsmålet er: Har du som statsminister vært tilstrekkelig aktpågivende overfor dette, når du nå overfor Stortinget i denne høringen sier at du er enig i Riksrevisjonens objektive funn, kanskje ikke karakteristikkene, men funnene, og Riksrevisjonens samlede kollegium, altså de fem som Stortinget har valgt, sier at dette er en svært alvorlig situasjon, altså fare for liv og helse? Er ikke tiden inne til å erkjenne at her har du som statsminister ikke gjort det du burde gjøre med tanke på å være aktpågivende nok i dette veldig viktige spørsmålet, som Stortinget har vedtatt helt konkret og gitt deg fullmakt til å gjennomføre?

Statsminister Erna Solberg: Det som er regjeringens fellesansvar, og det som er statsministerens ansvar, er å sørge for at det ryddes opp i uklarheter mellom departementer, at det ryddes opp i at ansvaret er tydelig plassert. I denne saken var ansvaret tydelig plassert. Det er objekteier som har ansvaret for sikring, og det er altså Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet. Det er ingen naturlig grunn til at denne saken skulle vært på regjeringens bord før vi fikk Riksrevisjonens rapport, som viser at her er det ikke gjort godt nok arbeid. Men det er ingen uklarhet i arbeidet, altså uklarhet i hvor ansvaret plasseres, eller uklarhet mellom departementene om hvem som har ansvaret for objektene i denne undersøkelsen. Men det var uenighet i spørsmål knyttet til et bredere område av objektsikringen enn det denne rapporten går på. Det har regjeringen håndtert, og derfor får vi en ny sikkerhetslov til behandling.

Martin Kolberg overtok her igjen som møteleder.

Michael Tetzschner (H): Jeg kan bare si at for Høyres del vil Erik Skutle stille spørsmålene.

Møtelederen: Da gir jeg ordet til Erik Skutle – vær så god.

Erik Skutle (H): Takk for det, komitéleder.

Statsminister, siden riksrevisjonsrapporten omhandler forhold som ligger til andre statsråders konstitusjonelle ansvar, skal jeg ikke spørre for mye om den. Men jeg vil gi deg muligheten til å redegjøre for de grepene som er gjort ved Statsministerens kontor i perioden når det gjelder sikkerhet og beredskap.

Statsminister Erna Solberg: Det vi har vært opptatt av på Statsministerens kontor, er å sikre at vi har god oversikt over hvor utfordringene ligger i sektoren, sikre at vi har god opplevelse av å være tidlig på nye konfliktbilder, nye utfordringer. Derfor har vi jobbet med å finne gode arbeidsmetoder og arbeidsløsninger. Vi har gjort flere tiltak. Det første er som sagt å ha en statssekretær som har et sektoransvar utover det vanlige ansvaret for enkeltdepartementer når det gjelder beredskap. Det betyr at man ser sammenhengen mellom beredskapselementer i mange departementer i den delen av arbeidet.

Det andre jeg nevnte, er at vi tilsatte Kim Traavik som spesialrådgiver for å gjennomgå og gi anbefalinger for hvordan vi skulle organisere det – når det gjelder hvor hullene er, og hva systemene burde være bedre på – noe som altså resulterte i at vi laget et permanent RSU-sekretariat. Vi har også hele perioden hatt inne hospitanter fra de ulike beredskapsdepartementene, sånn at vi systematisk har gjennomgått sektor for sektor for å gå igjennom hva er beredskapsutfordringer, hva er hull og mangler som vi har i disse utfordringene. Det betyr at vi har hatt folk inne fra Helsedepartementet, fra Næringsdepartementet og fra Olje- og Energidepartementet, for å se på energisektoren og for å gå igjennom ganske grundig de spørsmålene.

For oss har beredskapstemaene vært bredere enn bare det som vi kanskje ofte diskuterer i lys av 22. juli, nemlig menneskeskapte eller vilde handlinger – det er også de naturskapte handlingene. Det er ofte de som prøver det norske beredskapssystemet aller mest: naturkatastrofer, flom, skred – alt det som vi opplever i Norge i løpet av et helt år. Vi har derfor kartlagt, og ut ifra det har vi bl.a. sett på hull og problemer. En av de utfordringene vi har sett, var bl.a. at ansvar knyttet til biologiske og kjemiske uhell ikke var godt nok plassert. Vi har derfor sørget for å plassere ansvar der hvor det har vært uklarerheter i ansvarsdelingen mellom ulike departementer. Det mener jeg er en viktig del av Statsministerens kontors jobb å gjøre – det å sørge for å se hvor hullene er, og hvor vi plasserer ansvar. Men så må oppfølgingen av sektoransvar gjøres i de ulike departementene.

Erik Skutle (H): Jeg takker for det.

Så vil jeg bare stille et spørsmål som du for så vidt har vært inne på i din innledning. Det dreier seg litt om det underliggende temaet for høringen. Det er om du kan redegjøre litt for hvordan beredskapen i Norge samlet sett har utviklet seg siden terroranslaget 22. juli.

Statsminister Erna Solberg: Jeg mener at etter 22. juli med den tragiske hendelsen og det tragiske angre-

pet det var, med de store konsekvensene, har beredskap blitt løftet til et helt annet nivå i Norge. Det gjelder både under den forrige regjeringen og under denne regjeringen. Derfor har man systematisk gått igjennom og fulgt opp, og vi har hatt oppfølgingslister på alt som har vært arbeidet med gjennom Gjørv-kommisjonen, men også av den spesielle komiteen som ble nedsatt i Stortinget. Vi får nå rapportert tilbake på alle de punktene i samfunnsikkerhetsmeldingen om hvor langt vi er kommet. Det har vært viktig, for det er flere elementer. Noen av dem gjelder de store fysiske spørsmålene, altså beredskapscenter, nye politihelikoptre og det som vi har gjort med å senke beredskapstiden for de helikoptrene som Forsvaret stiller til disposisjon for politiet. Men veldig mye av dette dreier seg om kultur, øvelse, trening, sikkerhetsperspektiv – sørge for at ting er bedre samordnet og bedre samtrent. Det har vi systematisk jobbet med, og jeg mener at vi kan se slutten på oppfølgingspunktene av 22. juli når beredskapscenter og politihelikoptre kommer på plass. Da vil vi se det.

Men samtidig, som jeg har sagt i de andre innleggene mine før: Dette er en dynamisk endring, og de truslene vi står overfor i dag, som kan utfordre vår beredskap, kan være annerledes enn de truslene vi hadde 22. juli. Da hadde vi et terrorangrep, egentlig mot Norge. I dag kan vi se andre. Ikke minst innenfor cybersikkerhet er det nødvendig med et betydelig større fokus i årene fremover. Derfor er det også en prioritet i langtidsplanen for Forsvaret. Og vi jobber nå med oppfølgingen av de to Lysne-utvalgene som regjeringen har nedsatt for å sikre oss bedre på cyberområdet. Det vil henge godt sammen med veldig mye av det som oppleveres som samfunnskritisk infrastruktur i vårt samfunn, fordi veldig mye av det i dag er digitalisert.

Erik Skutle (H): Jeg takker for svaret.

Møtelederen: Da er det Fremskrittspartiet – Helge Thorheim.

Helge Thorheim (FrP): Takk.

Jeg vil takke statsministeren for en veldig god og klar innledning. Jeg vil gripe fatt i litt av det du sa, statsminister. Du sa om din rolle at det er å lede og koordinere og støtte Justisdepartementet i å løfte beredskapsarbeidet. Jeg tror det var den formuleringen. Kan du nevne eksempler på hvor det har vært nødvendig å utøve den funksjonen – å løfte beredskapsarbeidet, å hjelpe Justisdepartementet med å løfte beredskapsarbeidet?

Statsminister Erna Solberg: Jeg tror at i den saken vi diskuterer i dag, er kanskje det mest nærliggende det som jeg allerede har nevnt, spørsmålet om dagens sikkerhetslov og de uklarerhetene som lå der, særlig knyttet til sivil sektor. Utfordringene våre er at veldig mye kritisk infrastruktur i Norge er knyttet til sivil sektor. Derfor så vi noen utfordringer med hensyn til kravene, hva som skjer hvis man skal innmelde disse som sikringsobjekter, som kan medføre ganske store kostnader for investering og etablering – er det riktig eller ikke? Derfor var det ganske mye motstand i sivil sektor mot innrapportering. Og vi så at loven på en måte ikke var dimensjonert for eller laget slik at den passet til det som var de nye utfordringene. Derfor sa vi at punkt én er å gjøre noen endringer i dagens

lov. Dagens lov ble endret i fjor, hvor vi bl.a. tok inn det som dreier seg om komponenter, som vi vet er utfordrende, at man kan stille krav til å rapportere om kritiske komponenter som kjøpes, og som andre kan ha kontroll over. Det er en del av det vi endret i fjor. Det andre er å få en sikkerhetslov, som vi kommer til Stortinget med, som passer bedre til de mer moderne utfordringene for sikring av kritisk infrastruktur fremover.

Helge Thorheim (FrP): Takk skal du ha.

Litt tilbake til Riksrevisjonens merknader. Jeg kunne godt ønske å høre din vurdering spesielt i forhold til dette med samarbeid, for de sier at de «ser svært alvorlig på at Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet ikke har sørget for å styrke og bedre samarbeidet mellom politiet og Forsvaret, slik Stortinget forutsetter» – altså oppgjennom årene. Fra ditt ståsted, slik som du kanskje har bidratt til å løfte beredskapsarbeidet m.m. og har sett på både justis og forsvar. Hvordan vurderer du at det samarbeidet har vært, og deler du helt ut Riksrevisjonens vurdering av at det har vært mangelfullt?

Statsminister Erna Solberg: Jeg mener det var mangelfull samhandling på noen områder. Jeg mener at dette har vi gjort veldig mye med. I dag mener jeg, og det mener jeg også at både politidirektøren og forsvarssjefen var veldig tydelig på i går, at problemene i samarbeidet og de utfordringene som vi har hatt tidligere, har vi løst opp i.

Vi har revidert bistandsinstruksen – det er en viktig del. Vi har også hatt et utvalg som har gått gjennom en fornyet bistandsinstruks for å være helt sikker på alle ordningene. Vi har forbedret prosedyrene for anmodninger om bistand. Vi har sørget for forhåndsklaring ved enklere bistandsanmodninger. Vi har et system hvor det i utgangspunktet – i stedet for at det skal klareres politisk når man sender en bistandsanmodning – nå er forhåndsklarert mange scenarioer. Det er veldig mange av disse tilfellene som vil gå helt automatisk, og så vil det eventuelt komme opp på politisk nivå i ettertid.

Det er en lærdom vi fikk etter den konflikten som på et tidspunkt var knyttet til spørsmålet om sikring av Stortinget ved Stortingets åpning under den forrige regjeringen. Det var klart at de bistandsanmodningsbehandlingene som var da, ikke var fullgode for at vi skulle ha et fungerende system. Dette prøvde vi under terrortrusselen i 2014, og på grunn av forhåndsklaringen gikk det mye raskere. Det var en sak som det var en feil ved, og som vi har lært av – for vi skal lære av feilene – men det var en sak som ikke var godt nok håndtert fordi den var litt for uklar. Det betyr at man må stille spørsmålene litt annerledes, slik at Forsvaret og politiet har bedre dialog seg imellom. Jeg mener faktisk at dette er et av de områdene vi virkelig har klart å rydde i.

Helge Thorheim (FrP): Takk.

Helt til slutt: Komiteen har valgt å touche inn på det såkalte elementet hos SMK. Og daværende statsråd ved SMK, Helgesen, sa dette til VG i 2015:

«Vi har sett behovet for en bedre samordning av samfunnssikkerheten og den nasjonale beredskapen, og for raskere og sterkere styring. Derfor blir det nå opprettet en egen enhet ved SMK, som skal støtte Regjeringens sikkerhetsutvalg».

Berører dette noe av det samme som NSM har ansvaret for? Kan du si litt om grensen mellom de oppgavene NSM måtte ha, og det som dette utvalget er tenkt å ha?

Statsminister Erna Solberg: Ja, dette har ingen ting med NSMs oppgaver å gjøre. Alt som skjer på Statsministerens kontor, er å gi råd til statsministeren for å kunne gjøre jobben på en best mulig måte.

Det operative ansvaret er veldig tydelig forankret i den sikkerhetsinstruksen vi har, og som vi altså vedtok ny og forbedret den 7. mars i år. Det betyr at koordineringen i utgangspunktet ligger i Justisdepartementet, og så ligger det sektoransvar i alle departementene.

For å løse opp i disse utfordringene som ligger her, og for å tenke scenariobildene fremover, har vi styrket oss med et eget RSU-sekretariat. Det betyr at vi har en avdelingsdirektør som er ansatt ved Statsministerens kontor, og så er det avgitt ressurser fra de andre mest berørte beredskapsdepartementene. De jobber med å klarlegge hvilke scenarioer, hvilke spørsmål og hvilke temaer Regjeringens sikkerhetsutvalg bør jobbe med, ta opp – uavhengig av enkeltsaker som rapporteres i linje opp for avklaring. Det dreier seg ofte om å skape et helhetsbilde av hvor de nye sikkerhetsutfordringene kommer, sånn at vi kan stille spørsmålene igjen fra Regjeringens sikkerhetsutvalg og fra Statsministerens kontor for å være sikker på at man har de riktige tiltakene. Det gjør at beredskapsarbeidet løftes – det er den ene delen av dette.

Så er det et operativt element ved en statssekretær som arbeider på tvers. Og vi har denne hospiteringsordningen, som jeg mener har vært veldig bra for oss. Det har betydning at vi har gått grundig gjennom de ulike sektorene. Det gir en læringseffekt også ut til departementene når folk har hospitert på Statsministerens kontor og fått være med og se koordineringsarbeidet derfra. Det er viktig å bygge læringsskulturer begge veier.

Møtelederen: Da er det Kristelig Folkeparti og Hans Fredrik Grøvans tur – vær så god.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk for det.

Riksrevisjonens rapport bruker karakteristikker som alvorlige svakheter og «svært alvorlig» om objektsikringen og beredskapen rundt den.

Slik jeg har oppfattet det, sier du at du er enig i faktabelskrivelsen, men ikke nødvendigvis i hele konklusjonen. For å spørre på denne måten: Hvor alvorlig mener du at situasjonen etter din vurdering var på det tidspunktet som rapporten ble skrevet, i 2015?

Statsminister Erna Solberg: Jeg mener det var alvorlig at det ble rapportert fra Politidirektoratet til Justisdepartementet om at det var grønt. Det er det rapporteringssystemet man har når man melder. Når det blir rapportert at nå er alt klart, og det er feil, er det alvorlig, for da tror vi at tingene er i orden.

På forsvarssiden er det noen krevende utfordringer knyttet til hvordan man skal sikre noen av objektene. Det er spørsmål som i og for seg er vanskelig å svare på uten å gå inn i det graderte materialet, men jeg mener at vi ikke kan si oss tilfreds med situasjonen sånn som den var. Den var feil, men jeg ser samtidig at vi må passe oss for å tro at det går an å sette to streker under svaret på objektsikring,

for objektene kommer til å forandre seg, teknologien kommer til å forandre seg. Det er noen kjerne- og nøkkelobjekter som selvfølgelig må være godt sikret uansett, men det er mange ulike strategier. En av dem er f.eks. å stoppe aktivitet på noen områder. Det har f.eks. alltid vært Norges hovedstrategi i Nordsjøen å stoppe oljeproduksjonen i tilfelle en krise. Dette lærte jeg da jeg satt i Willochs forsvarskommissjon i 1990. Det som er svaret da, er faktisk at man stopper produksjonen, for det er den beste sikringsmetoden.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Du har vært inne på en del av det oppfølgingsarbeidet som har skjedd etter Riksrevisjonens rapport, og det har også to statsråder orientert om. Men utover dette, når det gjelder måten å organisere arbeidet på framover, er det tatt noen grunnleggende grep utover det som disse statsrådene her har orientert om, og som du var inne på i innledningen, som denne rapporten har fått som sin konsekvens, og som en ikke hadde tenkt på samme måte om tidligere – før rapporten kom på bordet?

Statsminister Erna Solberg: Det er ikke noen grunnleggende endring på bakgrunn av denne rapporten, bortsett fra at man skal gjennomføre den sikringen som er nødvendig, og at en har økt arbeidet med det betydelig.

Det andre er arbeidet med kvalitetssikringen av opplysninger mellom Justisdepartementet og Politidirektoratet, som er en viktig del av dette. Vi må sørge for at det er en kvalitetssikring knyttet til hvilke tall og annet som kommer. Det betyr at det må man jobbe med i etatene for å ha oversikt, for vi skal ikke ha en situasjon hvor vi tror at noe er sikret, og så er det ikke sikret. Det er viktig.

Så mener jeg nok at hovedgrepet som tas på objektsikringsområdet, er å komme med ny sikkerhetslov – og vi nedsatte det utvalget lenge før Riksrevisjonens rapport. Men det berører det temaet som denne rapporten ikke berører, men som er en utfordring, som dreier seg om disse sivil sektor-objektene, som i dag har systemer for redundans, altså at man kan ta ut en enhet eller to og likevel få systemet til å fungere. Hvordan sikrer man disse tingene? Den gamle sikkerhetsloven var dårlig tilpasset det å håndtere den typen spørsmål, og her mener vi også vi må ha veldig tydelig sikring av disse funksjonene. Derfor vil en ny sikkerhetslov være et viktig hjelpemiddel for det.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Det har vært tydelig presisert både fra din side og fra statsrådene som har vært på høringen, at det er den enkelte eier av objektene som har ansvaret for å melde dem inn.

Hva hvis det er objekter som et departement lar være å melde inn, som burde ha vært omfattet av en grunnsikring? Hvem er det som har ansvaret for at disse objektene til syvende og sist kommer på plass og blir en del av beredskapen?

Statsminister Erna Solberg: Da ligger det et ansvar til NSM å påtale hvilke objekter de mener man må samfunnssikre – og levere. Og så må selvfølgelig regjeringen gripe inn og ha en diskusjon om disse spørsmålene.

Det er nettopp diskusjonen om hva konsekvensene av den gamle sikkerhetsloven er, og hva som kan være tilfredsstillende sikkerhet, som gjør at vi nå får en ny sikker-

hetslov – det kommer ut av den diskusjonen for hvordan vi skal gjøre det. Å bruke den gamle sikkerhetsloven med de kravene man har, vil kunne være ganske krevende for en del når det gjelder hvordan de skal kjøpe inn materiell, og det virker veldig fordyrende på sivil sektor i Norge. Det er derfor vi forsøker å finne litt flere parametre for hvordan vi sikrer funksjonen deres.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Bare et spørsmål helt til slutt: Har NSM de verktøyene i sin verktøykasse som gjør at de kan påtale om objekter ikke blir meldt inn for sikring, som burde ha vært meldt inn, eller er det en del av det som skal komme i forbindelse med den nye sikkerhetsloven?

Statsminister Erna Solberg: NSM kan jo rapportere om områder til sin overordnede, som her er Forsvarsdepartementet.

Møtelederen: Da gir jeg ordet til Per Olaf Lundteigen fra Senterpartiet.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk.

Statsminister, du sa at beredskapsarbeidet blir en aldri ferdig med, og det er jo en sjølsagt sak. Samtidig fikk jeg den forståelsen at du ser på dette beredskapsarbeidet som mer krevende, som viktigere, framover.

I forbindelse med Riksrevisjonens åpne dokument, står det på side 44 under Riksrevisjonens sluttmerknad når det gjelder forsvar:

«Riksrevisjonen merker seg at statsråden ikke gir fullgod forklaring om årsakene til at arbeidet med objektsikring og grunnsikring ikke er gitt nødvendig prioritet.»

Statsrådene får jo mulighet og god tid til å svare på det, og Riksrevisjonen svarer altså tilbake at en har ikke fått en «fullgod forklaring». Er det kritikkverdig at dine statsråder ikke greier å gi Riksrevisjonen fullgod forklaring?

Statsminister Erna Solberg: Det er jo ikke spurt om en forklaring fra Riksrevisjonen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jo.

Statsminister Erna Solberg: Nei. De to spørsmålene som er sendt i brev, handler om hva man skal gjøre med det, og kommentarer til det.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Unnskyld – har Riksrevisjonen misforstått? Dette er altså den siste merknaden fra dem.

Statsminister Erna Solberg: De spørsmålene som departementene er stilt fra Riksrevisjonen, er jo ikke spørsmål knyttet til å forklare hvorfor de tingene har skjedd – det handler om å kommentere innholdet i rapporten og hva man skal gjøre videre.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så det er altså en «language barrier» – en misforståelse – når Riksrevisjonen kommer til en sånn konklusjon? En har jo hatt mange muligheter til å korrigere det. Det har ikke blitt gjort hittil.

Statsminister Erna Solberg: Det må du nesten spørre Riksrevisjonen om. Jeg kan ikke gå inn i spørsmål om det. Jeg bare konstaterer at de spørsmålene som er stilt fra Riksrevisjonen i denne rapporten, ikke dreier seg om å be om en forklaring på hvorfor ting har oppstått. Det er jo åpenbart at en av forklaringene i Justisdepartementet er at det ble meldt grønt når det ikke var grønt. Men det er altså ikke eksplisitt bedt om det. Derfor har jeg også vært forbausert over den konklusjonen fra Riksrevisjonen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg skal ikke kommentere det mer, men det synes jeg har noe med læringsaspektet i dette å gjøre når det fortsatt står åpent.

Videre under Forsvarsdepartementet på side 44 står det «Riksrevisjonen ser det som svært alvorlig ...»

Så er det referert en begrunnelse for det i et eget kapittel. Jeg skal ikke bruke tid på å ta alt det der, men du har sagt at faktafunnene er riktige, og at det ikke har vært godt nok. Hva er det som står i den åpne delen av rapporten her – det står «svært alvorlig» – som da er feil etter din vurdering, eller som du er uenig i?

Statsminister Erna Solberg: Jeg har ikke sagt meg uenig i verken faktafunnene eller at dette er alvorlig. Det er alvorlig når vi ikke har kommet lenger i objektsikringen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så statsministeren er enig i Riksrevisjonens rapport, hvor det står at det er «svært alvorlig», som er Riksrevisjonens sterkeste uttrykk?

Statsminister Erna Solberg: Ja, jeg mener det er alvorlig – og jeg bruker ikke graderingene til Riksrevisjonen – at vi ikke er kommet lenger, og det er alvorlig når justissektoren har trodd at man har hatt grønt lys og ikke har hatt det. Det er klart at det skulle ikke vært slik.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Men for å bruke statsministerens utsagn – har du noe vokabular eller noen ord som er sterkere enn «alvorlig»?

Statsminister Erna Solberg: Ja, men det er viktig å si ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det kunne vært verre – er det det du sier?

Statsminister Erna Solberg: Det er viktig å si at dette er et arbeid som er krevende, og det tar lengre tid. Svarene på noen av disse spørsmålene er at vi skal finne gode løsninger fremover.

Men det er alvorlig at vi ikke er kommet lenger. Det er alvorlig at vi var i en situasjon hvor man trodde på justissektoren, at hele objektsikringen var i orden.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Heimevernet har en veldig sentral rolle når det gjelder Forsvarets ansvar for objektsikring. Forsvarsministeren sa at det hadde ikke vært noen nedbygging av Heimevernet, og det hadde vært en styrking av budsjettene. Er det noe som statsministeren kan si seg enig i?

Statsminister Erna Solberg: Ja, det var styrking av budsjettene til Heimevernet også i revidert nasjonalbud-

sjett i 2014. Vi øver betydelig mer i Heimevernet, og Heimevernet har fått en prioritet inn i årets budsjett, som bidrar til at vi styrker dem med utstyr. Vi trener betydelig mer i Heimevernet nå, ikke minst i områdestrukturen, enn det som ble gjort tidligere. Så Heimevernet er prioritert og har vært prioritert i budsjettene. Og i år får de en betydelig styrking på materialsiden.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Når det gjelder mannskapssida, er regjeringas syn at en kan gå fra 45 000 til 35 000. Det er sagt fra forsvarsministeren at det var problemer med å fylle opp mannskapstestene, men ifølge Forsvarets personell- og vernepliktssenter står 13 000 soldater klare for HV-tjeneste. Er det problemer med å fylle opp mannskapstestene i HV, og er det det som er begrunnelsen for reduksjonen?

Statsminister Erna Solberg: Det spørsmålet må stilles til forsvarsministeren, ikke til statsministeren. Det er ikke jeg som har uttalt det. Men det er lagt opp til 35 000 i strukturen, pluss 3 000 i innsatsstyrken. Det er 5 000 flere enn det som var det fagmilitære rådet til regjeringen fra forsvarssjefen, fordi denne regjeringen aktivt ønsket å ha en sterkere heimevernstruktur for de oppgavene som vi ser.

Vi har levert en langtidspan som også har et eget kapittel knyttet til Forsvarets bistand til det sivile samfunn. Vi ser at Heimevernet har en viktig rolle i dette. Derfor har vi økt bevilgningene og også økt treningen, og vi har også økt strukturen i forhold til det som var forsvarssjefens militære råd.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Bare en kort kommentar: Forsvarets personell- og vernepliktssenter gir vel informasjon som vi kan stole på. Der står det altså at 13 000 soldater er klare. Det står klart i motsetning til hva forsvarsministeren sa nettopp.

Statsminister Erna Solberg: Det kan ikke jeg gi noen vurdering av, det spørsmålet må dere stille forsvarsministeren.

Møtelederen: Abid Q. Raja, Venstre, vær så god.

Abid Q. Raja (V): Takk. Jeg tenkte innledningsvis først å takke for en veldig grundig og god innledning og gode svar på mange gode spørsmål så langt.

I går var HV-sjefen her, og han svarte nei på spørsmål om han hadde de ressursene som trengtes for å løse det ansvaret han var pålagt. Det håper jeg statsministeren noterte seg.

Riksrevisjonens konklusjon har vi fått lest opp flere ganger her, noe av dette fra de merknadene som er åpne, at verken politiet eller Forsvaret, sammen eller hver for seg, vil være i stand til å utøve tilstrekkelig beskyttelse av viktige objekter når trusselsituasjonen tilsier det. Det hører vi jo er meget alvorlig – og også at statsministeren legger det til grunn.

Så har vi, etter konklusjonen fra Riksrevisjonen i oktober, fått langtidspanen, som sier noe om Heimevernet og ikke minst om Sjøheimevernet, som forsvarsministeren for bare noen år siden løftet fram som en betydelig ressurs og sa også at Sjøheimevernets kapasitet er tilpasset over-

våkning og kontroll av kysten både i fredstid og i krise og er spesialisert på overvåkning og kontroll av nettopp kysten. Vi har jo en veldig lang kyst – det er verdens nest lengste kyst – med mange viktige, vesentlige olje- og gassinntallasjoner over hele landet, som vil kreve en god del hvis man skal klare å gi nettopp den objektsikringen som vi trenger.

Mitt første spørsmål til statsministeren er: Hvem er det som skal føre tilsyn med objekter som kommer inn under Olje- og energidepartementets område?

Statsminister Erna Solberg: På objektsikringssiden er det NSM, basert på de innrapporteringer som gjøres av kritisk infrastruktur som er nødt til å være innenfor objektsikring. Så vil det være spørsmål om andre tiltak, som f.eks. det jeg nevnte tidligere, nedstenging, altså stopping, av aktivitet i en gitt krisesituasjon som et av svarene – hvis det er tilsynsspørsmålet. Men hvis det er hvem som skal rykke ut, er dette i utgangspunktet, hvis det er en offshoreinstallasjon, et spørsmål som dreier seg primært om spesialstyrker, politi, med støttefunksjoner fra f.eks. Marinen.

Abid Q. Raja (V): Takk. Vi hadde NSM inne her i går, og de sa at de fører tilsyn med de objektene som er innmeldt til dem. Jeg leser nå fra nettavisen til Høgskolen i Oslo og Akershus, Journalen, hvor det er lagt ut en sak der det står:

«Olje og Energidepartementet ville ikke peke ut noen olje og gassinntallasjoner for at de skulle få beskyttelse i krise eller krig av politi eller forsvar.»

Stemmer det at departementet ikke ville peke ut noen olje- og gassinntallasjoner, og er dette greit?

Statsminister Erna Solberg: I utgangspunktet kommer jeg ikke til å kommentere disse spørsmålene, for det mener jeg er innenfor de områdene av opplysninger som er gradert. Men jeg kan si generelt det jeg har sagt tidligere i denne høringen, at en av grunnene til at vi får en ny sikkerhetslov, er at utfordringene knyttet til sivil sektorinstallasjoner må meldes inn med de kravene til objektsikring og kravene til hvordan f.eks. anbud og annet skal utformes i den sammenhengen. Det er bakgrunnen for at vi nedsatte Traavik-utvalget. Så kommer det en ny sikkerhetslov, som gjør at vi får et bedre fungerende system på de sivile områdene.

Men jeg har lyst til å si at dette jo ikke er en del av denne høringen. Riksrevisjonens rapport dreier seg om Forsvaret og politiet. Den andre delen av dette er et ganske stort spørsmål som er knyttet til hvordan vi sikrer de sivile installasjonene. Det var det vi tok tak i med en gang vi kom i regjering, for her var en av de store utfordringene nettopp disse installasjonene som er i sivil sektor, som kan løses med andre tiltak, der noen mener det er for dyrt å gå inn med vanlig objektsikring. Da kan svaret være den nye sikkerhetsloven, som vil gi litt andre metoder for dette.

Abid Q. Raja (V): Men statsminister, jeg vil jo mene dette hører hjemme i denne høringen, for det er tross alt en beskyttelse som politi og forsvar skal kunne yte nettopp av de sivile installasjonene som er viktige for Norge. Det er det objektsikringen handler om. Og dersom det stemmer, slik jeg nettopp leste fra en åpen kilde, at departementet ikke vil peke ut noen installasjoner, er det jo fryktelig mye vanskeligere for NSM å føre tilsyn med dette når de ikke har fått det pekt ut. Da kan vi heller ikke ha noen spørsmål og svar rundt hva de ville funnet på når det gjelder dette tilsynet, og da kan vi heller ikke få noen svar her på hvordan det står til med den nødvendige objektsikringen av nettopp de installasjonene som er langs den norske kysten.

tementet ikke vil peke ut noen installasjoner, er det jo fryktelig mye vanskeligere for NSM å føre tilsyn med dette når de ikke har fått det pekt ut. Da kan vi heller ikke ha noen spørsmål og svar rundt hva de ville funnet på når det gjelder dette tilsynet, og da kan vi heller ikke få noen svar her på hvordan det står til med den nødvendige objektsikringen av nettopp de installasjonene som er langs den norske kysten.

Så mitt spørsmål er: Må vi ha en lukket høring for å få de nødvendige svarene rundt OEDs rolle?

Statsminister Erna Solberg: Jeg mener iallfall at jeg ikke kan kommentere på disse spørsmålene i en åpen høring.

Abid Q. Raja (V): Da skal jeg la være å gå videre inn på det sporet nå.

Men jeg har et spørsmål til, og det er: Jeg noterte meg at statsministeren i innledningen og også i svar på oppfølgende spørsmål sa at man ikke hadde kommet langt nok på det tidspunktet Riksrevisjonen undersøkte, at det ikke var tilfredsstillende nok arbeid, og selv om man la til grunn de funnene som Riksrevisjonen hadde gjort, kunne man ikke dermed konkludere slik nå, fordi mye arbeid har skjedd, og man må se beredskapen i en større helhet. Spørsmålet mitt går tilbake til 2015. Vil statsministeren si noe om den konklusjonen som Riksrevisjonen har fatte? Var den presis og nøyaktig for året 2015?

Statsminister Erna Solberg: Når det gjelder faktagrunnlaget, var den helt presis og nøyaktig på at det var betydelige mangler i objektsikringen, og at det var en situasjon i Justisdepartementet som ikke skulle vært der, at man trodde at man hadde full objektsikring, men at det ikke var slik.

Abid Q. Raja (V): Men dette er et helhetlig regjeringsansvar i utgangspunktet? Så stopper jeg der.

Statsminister Erna Solberg: Det er ansvaret til den enkelte statsråd, med ansvar for objektsikringen på sitt område. Det er de som har ansvar for å følge opp de enkelte områdene når det gjelder dette. Det som er ansvaret til hele regjeringen, og som er ansvaret til statsministeren, er å sørge for at det som er uavklart, blir løst, at ansvaret blir plassert – og ansvaret her var det ingen tvil om hvor var plassert. Det er heller ikke noe Riksrevisjonen påpeker, at det er uklarheter om hvem som har ansvaret. Problemet er at ansvaret ikke er fulgt opp godt nok innenfor den tidsrammen som var satt opp, og det har man gjort betydelige tiltak for å gjøre etterpå.

Møtelederen: Da er denne delen av utspørringen over, og vi går over til det som heter oppklarende spørsmål, innenfor en tidsramme av 20 minutter. Jeg tillater meg å begynne med meg selv.

Jeg mener det er bra at statsministeren så tydelig ved gjentatte anledninger i løpet av denne høringen har bekreftet at hun mener at situasjonen har vært alvorlig, fordi de ikke har kommet langt nok og ikke har gjort nok når det gjelder objektsikringen. Det står i motstrid til hva vi har opplevd ellers i denne høringen. Men som jeg sa: Det ville vært befriende hvis hun sa det. Og det har hun altså konstatert.

Så er det spørsmål om hvorfor det er blitt slik. Det er det som egentlig er spørsmålet: Hvorfor er det blitt slik? Det har jeg hørt at statsministeren har hatt resonnementer om, og de er registrert. Men statsminister, det er jo slik at du, selv ved mange anledninger i forbindelse med diskusjonene om dette alvorlige temaet i Norge, har sagt at her var det helt nødvendig å ta deler av dette arbeidet til Statsministerens kontor for å styrke samordningen. Det var statsråd Vidar Helgesen som da var stabssjef og statsråd ved Statsministerens kontor. Han sa om dette, i det aktuelle tidsrommet som denne rapporten omhandler:

«Vi har sett behovet for en bedre samordning av samfunnssikkerheten og den nasjonale beredskapen, og for raskere og sterkere styring. Derfor blir det nå opprettet en egen enhet ved SMK, som skal støtte Regjeringens sikkerhetsutvalg.»

Dette sa Helgesen til VG.

Hvorfor sier jeg disse tingene? Dette er korrekte ting å si. Det er fordi jeg hører en ting som jeg vil ha ryddet opp i. Du henviser til Politidirektoratets feilinformasjon til Justisdepartementet. Det er alvorlig, jeg er enig i det. Men det er vel ikke slik at statsministeren gir denne etaten skylden for situasjonen, går jeg ut fra? Det er et spørsmål som jeg gjerne vil ha svar på. Dernest er det rett og slett dette: Har samordningen vært for dårlig, til tross for denne enheten? Hvor ligger ansvaret for den erkjennelsen statsministeren nå har kommet med til kontroll- og konstitusjonskomiteen? Hvem har ansvaret for dette? Er det intet ansvar hos statsministeren og Statsministerens kontor – er det regjeringen kollektivt, eller mener du at det er Politidirektoratet?

Statsminister Erna Solberg: Jeg mener at det ikke er en koordinerings- eller samordningsutfordring som Riksrevisjonen har påpekt her. Det er en mangel på evne til å følge opp, på det tidspunktet og så raskt som man skulle, en veldig klar og tydelig instruks. Det er ikke et samordningsspørsmål eller et koordineringsspørsmål. Det er en gjennomføringsutfordring i Forsvaret av det som har vært instruksen.

Så kan det være ulike forklaringer på det. En av forklaringene er kanskje at oppgaven var større enn tidsrammen, at det er andre store oppgaver som har kommet samtidig, f.eks. en helt ny sikkerhetspolitisk situasjon, som gjør at noen av de objektene blir endret på listene, bl.a. fordi man må kjernesikre andre objekter. Det er en forskjell fra situasjonen i 2011 og 2012, hvor man planla for terror, hvor man planla for den typen angrep, og til man kommer over i den situasjonen vi nå har, hvor f.eks. Forsvaret må planlegge for mye større sikkerhetspolitisk uro og større utfordringer. Det betyr at det kan være endringer i forklaringene på det.

Men jeg er nok ikke i stand til å se at dette er et samordningsspørsmål. Jeg ser ikke hvor samordningsproblemet er. Og når det gjelder politiets og Forsvarets samarbeid, mener jeg faktisk at det er bra, og det er løst. Den delen må være den eneste delen av denne saken jeg mener har en samordningsside ved seg.

Møtelederen: Hvis vi et øyeblikk legger uttrykket «samordning» litt til side, hvem har det politiske ansvaret for dette – det politiske ansvaret for at vi er i den situasjonen at vi faktisk må sitte her og ha denne høringen, etter så mange år?

Statsminister Erna Solberg: Det politiske ansvaret vil til enhver tid den sittende regjering og de sittende ansvarlige statsrådene ha for gjennomføringen av det og for systemene som man har. Det ansvaret tar man alltid for de sakene. Så er det spørsmål om forklaringsmodellene for hvorfor det er blitt slik. En av forklaringene er at når man får informasjon som er kontrær til det som er realiteten, er det vanskelig for en statsråd å agere annerledes enn å tro at dette er riktig, og at det gjennomføres.

Møtelederen: Det siste fra min side i denne omgangen er: Når dine statsråder sier til oss – og du selv nå sier – at en av grunnene til dette kan være at det var mange oppgaver, mange andre oppgaver, som nærmest kom i veien for dette. Og vi fikk i går fra politidirektørens side mange argumenter for at det var blitt slik – det at man ikke hadde nok ressurser, nok planleggingsressurser, var en av de store tingene.

Ville det ikke i denne veldig alvorlige saken – for det er det dette er, dette er jo ikke en politisk diskusjon, dette er en alvorlig sak for befolkningen – da vært naturlig at regjeringen hadde kommet til Stortinget og meddelt dette, og ikke kommet i den knipen som dere nå er i, at Riksrevisjonen nå kommer og forteller oss dette og karakteriserer det som svært alvorlig? Hvorfor har dere ikke kommet til Stortinget og meddelt at dere ikke på egen kjøll greier å følge opp denne veldig viktige delen av Gjærv-kommisjonens rapport – men at Riksrevisjonen må gjøre det?

Statsminister Erna Solberg: Regjeringen var ikke klar over at situasjonen var sånn før vi faktisk fikk Riksrevisjonens rapport og fikk status på det. Det var da man først så at det lå dårligere an. Så er det slik at både Forsvarsdepartementet og Justisdepartementet er blant de områdene som under denne regjeringen har vært prioritert økonomisk. Heimevernet har vært prioritert økonomisk, som gir det større muligheter, Forsvaret generelt har vært prioritert økonomisk, og Justisdepartementet har hvert eneste år fått betydelig økte bevilgninger.

Møtelederen: Jeg skal slippe de andre kollegaene til her nå, men dette er et nervepunkt, altså. Nå sier statsministeren at regjeringen ikke hadde noen kunnskap om tilstanden på dette veldig viktige området – det må jeg karakterisere som en sensasjonell uttalelse – at man ikke hadde noen kunnskap før Riksrevisjonen fortalte dere det. Dere har dette store apparatet, dere har denne samordningsenheten på Statsministerens kontor, dere har konstitusjonelt ansvarlige statsråder, men ingen meddeler verken deg, som ansvarlig sjef for regjeringen, eller Stortinget om denne tilstanden, som nå karakteriseres som svært alvorlig – fare for liv og helse. Dette krever en ny kommentar, statsminister.

Statsminister Erna Solberg: Det er altså sånn at når Politidirektoratet meldte grønt, og det ble meddelt Stortinget, så meddeltes det da Stortinget at man var i havn på objektsikring – men det var basert på feil informasjon. Det er mulig at vi skal ha et system hvor vi alle sitter og er kontrollører nedover på hverandre for å telle på nytt igjen. Det tror jeg ikke vil være best bruk av ressurser, hvis vi skal gjøre det. Vi må stole på de dataene som kommer opp. Stortinget ble altså informert om at det

var god objektsikring fordi regjeringen hadde fått beskjed om at det var god objektsikring på Justisdepartementet sin side. Jeg er blitt informert om at det ikke er slik, når man nå vet at det ikke er slik.

Møtelederen: Hans Fredrik Grøvan.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Ja takk. Det var litt i forlengelsen når det gjaldt betydningen av Riksrevisjonens rapport, og betydningen den har hatt for regjeringens videre beredskapsarbeid når det gjelder objektsikring. For å stille spørsmålet sånn: Hvor hadde vi vært hen hvis ikke rapporten hadde kommet på dette tidspunktet? Et oppfølgingsspørsmål til det: Finnes det ingen andre mekanismer som på en måte trer inn hvis en som her opplever at en får en korreksjon om at en ikke er på rett vei?

Statsminister Erna Solberg: Tilsynsarbeidet vil alltid være en korreksjon på dette, og regjeringens viktigste arbeid er det tilsynsarbeidet som gjøres. Det er NSMs tilsynsarbeid overfor de ulike, det er DSBs tilsyn overfor departementene på beredskapsområdet, og for Justisdepartementet er det Helsedepartementets tilsyn overfor Justisdepartementet som vil se etter ulike utfordringer. Men det er NSM som i så fall melder om at ting ikke er sikret godt nok, og at objektsikringen ikke er god nok, overfor de ansvarlige, og om listene er bra nok. Så det er en tilsynsmekanisme som da vil tre inn, og som da vil rapportere.

Møtelederen: Abid Raja.

Abid Q. Raja (V): Takk. Et siste spørsmål.

Nå har Traavik-utvalget levert en NOU, og det kommer en proposisjon til Stortinget. Burde Nasjonal sikkerhetsmyndighet kunne gis påleggsmyndighet, eller kunne de meddele til noen andre som skal kunne gis en påleggsmyndighet, dersom man oppdager at det er åpenbare svakheter når det gjelder objekter som er pekt ut som sikringsverdige etter sikkerhetsloven § 17? Det bør kanskje ikke bli en slik situasjon at enkeltdepartement lar være å gjøre den jobben de er pålagt å gjøre, men hvis de ikke gjør den jobben de er pålagt å gjøre eller overser noe, bør det være et «checks and balances»-system et sted, slik at den myndigheten som har tilsynsoppgaven, hvis de ser dette, skal kunne gå et sted og be om at disse objektene faktisk blir vurdert å være skjermingsverdige.

Statsminister Erna Solberg: Regjeringen behandler tilsynsrapporter for de enkelte departementene i plenum i regjeringen, og vi avslutter aldri tilsynene. Vi får egne rapporter til regjeringen når tilsynet avsluttes etter at alle avvikspunkter er lukket. Det er en ny metode som denne regjeringen har innført på generelle tilsyn.

Når det gjelder hvilken rolle NSM skal ha, og hvilke pålegg, har vi i regjeringen ikke behandlet spørsmålet om de enkelte, detaljerte forslagene fra Traavik-utvalget. Der er et forslag bl.a. om en form for konfliktløsningsmekanisme i spørsmål om hva du melder inn eller ikke. Der mener nok vi også at det kan godt tenkes at regjeringen skal ha en større rolle knyttet til det. Men vi er ikke så langt at jeg har lyst til å svare på spørsmål om hva som skal være regjeringens politikk, før vi har avklart hva regjeringens politikk

er. Nå har vi en høring, og vi skal bearbeide de høringsuttalelsene på en god måte. Det er store verdier, og det er viktige spørsmål.

Møtelederen: Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner (H): Jeg må nesten bruke samme spørreteknikk som noen av mine kolleger bruker, nemlig å implisere sine egne kommentarer og synspunkter før man munnner ut i spørsmål. Men jeg vil minne om at Stortinget har blitt orientert om at arbeidet med implementering av objektsikkerhetsforskriften var krevende, og at det ville ta noe lengre tid enn forutsatt å nå et sikkerhetsnivå som tilfredsstillende de forventningene som ligger i regelverket. Dette er jo ikke løst snakk, komitéleder, man kan se statsbudsjettet for 2015, altså Prop. 1 S for 2014–2015, så jeg mener at statsministeren kan kommentere dette nærmere, men hun har sine ord i behold.

Mitt spørsmål må være om det har skjedd ytterligere forandringer i det bildet som gjør at man overveier i to faser å endre sikkerhetsloven, slik at den blir mer oppdatert i forhold til de trusselvurderinger som objekter i vår tid har, i motsetning til tidligere, hvor man har forestilt seg mer fysiske angrep mot installasjoner, fordi det nå er snakk om helt andre trusler, bl.a. ved utslag av cyberangrep.

Statsminister Erna Solberg: En av grunnene til at vi satte ned Traavik-utvalget, var nettopp at vi så at særlig på disse sivil sektor-områdene var det ikke nødvendigvis snakk om fysisk objektsikring på tradisjonell måte, men mange andre tiltak som kan bidra til at vi sørger for at kritisk samfunnsinfrastruktur kan opprettholdes og brukes. Så vi trenger en annen type sikkerhetslovgivning, for det var hull – hvis de ikke passet inn i det som var den gamle, så var det på en måte heller ikke et ordentlig lovverk som sikret det godt nok. Det vi da har forsøkt, som vi identifiserte ganske tidlig som en utfordring, og som vi har jobbet med, er to ting. Det ene er at ting produseres alle steder i verden, og vi har små duppedingser inne i store kritiske systemer. Så fikk vi de lovendringene vi fikk i fjor, også lovendringer som er knyttet til at vi kan sikkerhetsklarere personer som jobber med denne typen spørsmål, som vi følte var avgjørende å få gjort raskt for å ta det overordnede ansvaret for å sikre oss på disse områdene. Så er det et lengre løp for å finne et system hvor en kan ha et litt mer gradert system for hvordan du gjennomfører objektsikring med litt ulike typer metoder for det, og det er det som egentlig ligger i Traavik-utvalget.

Jeg mener at vi har informert Stortinget om at dette tar tid. Vi har også informert om akkurat dette spørsmålet, som er en utfordring. I så måte visste vi at det tok lengre tid, men det er særlig det at det var så dårlig på noen områder, og at vi hadde feilopplysninger, som jeg mener var veldig alvorlig.

Møtelederen: Jette Christensen.

Jette F. Christensen (A): Takk. Mitt spørsmål dreier seg om samarbeid, og jeg opplevde at statsministeren tidligere reagerte på at komiteens medlemmer dro fram samarbeid, for hun mente at det ikke var en del av Riksrevisjonens undersøkelser, så derfor må jeg sitere Riksrevisjonen:

«Riksrevisjonen ser svært alvorlig på at Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet ikke har sørget for å styrke og bedre samarbeidet mellom politiet og Forsvaret, slik Stortinget forutsetter og instruksene krever. Viktige tiltak som skal sikre godt samarbeid og gode forberedelser er ikke gjennomført. Det er dermed risiko for at viktige objekter ikke kan opprettholde sin virksomhet og funksjonalitet i kritiske situasjoner.»

Altså: Politiet og Forsvaret samarbeider så dårlig at det potensielt kan være farlig. Det er derfor vi er opptatt av samarbeid.

Gjennom hele spørsmålsstillingen i dag, statsminister, har du sagt at grunnen til at situasjonen var sånn som den var, var at vi fikk beskjed om at det var greit, vi fikk grønn beskjed, og så var det ikke greit allikevel. Men den beskjeden er det mulig å ettergå, for instruksene om sikring og beskyttelse av objekter er det FD som eier. Det er de som har ansvaret for at den blir oppfylt. Så når Politidirektoratet gir beskjed om at de gir grønt lys, mener ikke statsministeren at det er det departementet som eier instruksene, nemlig Forsvarsdepartementet, som burde ettergått og sett om det var riktig? Har du ikke et ansvar for å dobbeltsjekke om det viktigste punktet i hele regjeringens arbeid, nemlig å sikre objekter, blir fulgt opp?

Statsminister Erna Solberg: Jeg har ikke i utgangspunktet svart på spørsmål om samarbeid. Jeg svarte på et spørsmål fra komitélederen om samordning, med en referanse til en uttalelse fra min stabssjef, statsråd Helgesen, om samordningsfunksjonen. Samordningsfunksjonen på Statsministerens kontor mellom departementene er noe annet enn spørsmålet om hvordan politiet og Forsvaret samarbeider. For øvrig påpekte jeg også i mitt svar da at samarbeidet mellom politiet og Forsvaret er betydelig bedret. Det var også kvittert tydelig ut av både politimesteren og forsvarssjefen i går, og vi har gjort en del arbeid knyttet til nettopp å sikre alt dette på forhåndsklaring og bedre ordninger knyttet til samarbeidet mellom politiet og Forsvaret. På dette området mener jeg at de konklusjonene som trekkes av Riksrevisjonen, er altfor vidtgående i forhold til hva som er situasjonen i samarbeidet mellom politi og forsvar.

Jette F. Christensen (A): Unnskyld, du sa at Riksrevisjonen er «altfor vidtgående». På hvilke punkter i denne alvorlige rapporten er det du mener at Riksrevisjonen overdriver?

Statsminister Erna Solberg: De trekker en konklusjon om at samarbeidet mellom politiet og Forsvaret er dårlig, når vi mener at det er betydelig forbedret.

Møtelederen: Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk. Vi har fått bekreftet fra alle, statsminister, at det går ikke på samordningen. Den forklaringen du gir, er den samme som ellers er gitt. Likevel er det betydelige svakheter, som du sier, og som Riksrevisjonen karakteriserer som svært alvorlig. Det må vel da ligge inn under politisk ledelse i det enkelte departement – det kan være en nærliggende forklaring, når det ikke er samordningen som er problemet. De enkelte de-

partementene stoler vel på sine dataregistre. Er det altså det såkalte internkontrollsystemet i departementene som har sviktet?

Statsminister Erna Solberg: Om det er internkontrollsystemene som svikter i Justisdepartementet – mellom Politidirektoratet og Justisdepartementet – kan ikke jeg gjøre meg til dommer over. Det kan være at man skal dobbeltkontrollere. Spørsmålet er hvor mye man skal gjøre av den type ting. Det er ofte en stor diskusjon om man skal ha en mer tillitsbasert ledelse i offentlig sektor. Jeg merker meg at mange tar til orde for det, at det skal være mindre tellekanter og mindre av annet. Dette vil i så fall være en annen vei knyttet til det. Så er det sånn at internkontrollsystemer og oppfølging er blant de tingene som det er tilsyn på for å passe på, men her er det forskjell på hva Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet har hatt av opplysninger. Forsvarsdepartementet har hatt oversikt over hva de har gjort, og har ikke hatt denne klarheten som har vært i Justisdepartementet.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ok. Så sa du at regjeringa ikke var kjent med situasjonen før Riksrevisjonen kom med sin rapport. Hvorfor er det ikke en kultur for at de som er direkte ansvarlig, altså forsvarsministeren med underliggende forsvarssjef og justisministeren med underliggende politidirektør, kan si det samme som det du nå har sagt? Du sier her at regjeringa ikke var kjent med situasjonen før Riksrevisjonen. Hvorfor er det da ulik forklaring fra deg kontra angjeldende statsråder og underliggende? Det burde i hvert fall vært koordinert på den sida av bordet før høringen, så vi hadde fått en felles virkelighetsforståelse.

Statsminister Erna Solberg: Jeg er litt usikker på om jeg skjønner spørsmålet, for jeg opplever ikke ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Da skal jeg gjenta det.

Statsminister Erna Solberg: Jeg opplever ikke at det er forskjell. Hvilke sitater er det representanten Lundteigen har fra justisministeren og fra forsvarsministeren som er annerledes enn det jeg sier nå?

Per Olaf Lundteigen (Sp): Uttalelsene vi har fått fra forsvarsministeren og forsvarssjefen, er av en sånn karakter at vi sitter igjen med det bildet – vi kan lese av referatene – at det var ikke betydelige svakheter i objektsikringen. Dette er et demokratisk problem, for vi har så ulik virkelighetsforståelse i det offentlige rom – ut fra det dere sier, kontra det vi sitter med i de graderte rapportene – at det vil bli et problem å gjennomføre en felles politisk plan for den nødvendige sikring.

Statsminister Erna Solberg: Det er forskjell på hva som er situasjonen i Justisdepartementet og i Forsvarsdepartementet knyttet til dette. Det er ikke sånn at man er uten sikring fordi man ikke oppfyller hele objektsikringsforskriften, og det forsto jeg at forsvarsministeren også har sagt. Evnen til sikring eksisterer jo, og evnen til å sikre tiltakene er der, men ikke nødvendigvis sånn at det oppfyller objektsikringsforskriften. Det er mulig at det er

der det er en forskjell i hva man hører at jeg sier, og hva eventuelt forsvarsministeren har sagt.

Møtelederen: Tiden er nå egentlig ute, men vi tillater en liten oppfølging – det er tre stykker, Helge Thorheim, Jette Christensen og meg selv. Med statsministerens tillatelse avslutter vi med de tre.

Helge Thorheim (FrP): Vi har nå sittet i to dager og fått gode svar på gode spørsmål, synes jeg, fra alle dem som har vært implisert. Som statsministeren også svarte: Man skal ha en læring av Riksrevisjonens rapporter og det arbeidet man skal gjøre videre med det.

Kan statsministeren si, med et overordnet blick på situasjonen, hvordan det er akkurat nå og fremover? Med den nye sikkerhetsloven som skal tre i kraft, med de tiltak som er gjort, og de økonomiske midlene som er stilt til disposisjon, er det rimelig å si at man kan anta at samarbeidet mellom politiet og Forsvaret er slik som Stortinget har forutsatt tidligere, og at man har evne til å beskytte viktige objekter om en trusselsituasjon skulle oppstå? Det er de to elementene jeg først og fremst føler at Riksrevisjonen har satt fingeren på. Kan statsministeren kommentere det?

Statsminister Erna Solberg: Som jeg sa innledningsvis: Vi blir aldri ferdige – vi blir aldri ferdige med beredskapsarbeidet, og vi kommer aldri til å bli ferdig med alt rundt objektsikring, fordi dette er dynamisk, det er nye enheter, det er ting som endrer seg hele tiden, og det må vi ha med oss. Hvis vi går fra noe som er fysiske installasjoner, til at noe blir digitalisert, kommer det andre sikringsutfordringer, men det er ikke de samme fysiske sikringsutfordringene. Det kan være å flytte på bygninger, plassere det annerledes – mye av dette. For noen objekter er det sånn at man må ha midlertidige sikringstiltak, mens man har en langsiktig plan om å sikre dem på en helt annen måte. Det krever så store investeringer at man ikke kan gjøre det på kort sikt, men gradvis vil utvikle dem til å bli bedre. Så det er litt vanskelig for meg alltid å gi hundre prosent svar på dette. Jeg tror vi må skjønne at dette er en såpass dynamisk og såpass endret situasjon.

Risikobildene mot oss endrer seg mye, alt fra spørsmålet om det vi begynte arbeidet med i 2011, spørsmålet om å sikre oss mot et terrorangrep, til det som i dag er en helt annerledes og vanskeligere sikkerhetspolitisk situasjon. Jeg mener at vi kan være sikre på at samarbeidet mellom politi og forsvar er blitt betydelig bedre på disse områdene. Det er viktig at vi trener dem sammen. Derfor trener vi på litt ulike konsepter. Vi må klare å trene dem sammen, så vi får bedre løsninger, sånn at man i praksis har sett hvordan det vil være.

Så mener jeg at evnen vår til å beskytte kritisk infrastruktur er bedre og kommer til å bli enda bedre med en ny sikkerhetslov, for da vil vi kunne ta en del andre elementer inn i arbeidet med objektsikring som vi i dag ikke klarer å plassere inn på grunn av kravene loven setter.

Så må vi huske at hva vi skal sikre, og hvordan vi sikrer det, avhenger av hvilken situasjon vi er oppe i. Førsterepons vil alltid være politiet – førsterepons vil være at politiet kommer for å løse en situasjon. Så vil man i en krisesituasjon, en krigssituasjon, ha et helt annet prioriteringssystem. Da vil det noen ganger være å slutte å gjøre noen aktiviteter, for det er den beste sikringen.

Jette F. Christensen (A): Nå er situasjonen den at vi gjennom høringene har hatt ministre inne som har prøvd å beskytte seg mot Riksrevisjonens kritikk, og det er jo forståelig, men de har erkjent den. Og så kommer statsministeren og sier at Riksrevisjonen tar feil, helt på slutten av høringen. Det er en veldig rar og vanskelig situasjon for komiteen, fordi bakgrunnsmateriale fortsatt blir holdt hemmelig.

Men du svarte ikke på spørsmålet, statsminister. Jeg spurte om du ikke mener at man må ettergå det grønne lyset. I instruksjonen om sikring og beskyttelse av objekter står det at Forsvaret og politiet skal samarbeide om dette, at Forsvaret skal rådføre seg med politiet om dette. Derfor er det sånn at vi har hatt en situasjon der det er blitt sendt grønt lys. Det var ikke riktig, men det burde blitt ettergått flere ganger i henhold til instruksjonen, og det ble ikke gjort. Mener ikke statsministeren at instruksjonen her er brutt?

Statsminister Erna Solberg: Jeg er uenig i den konklusjonen som representanten Christensen ga av at jeg ikke erkjenner kritikken. Jeg startet innlegget mitt med å erkjenne kritikken og si at dette var alvorlig. Jeg merket meg at representanten Kolberg bekreftet at jeg hadde sagt det. Så jeg håper at det er noe Arbeiderpartiet kan la være å si også etter denne høringen. Jeg sa faktisk det absolutt motsatte.

Det andre spørsmålet er hvorvidt Forsvaret skulle visst. Jeg mener det er grunnlag for å diskutere etter dette om vi har gode nok oppfølgingsmekanismer – og det er også noe som Anders Anundsen sa i går – på kontroll av at data er riktig, og så er det en grense for hvor langt vi kan gå på kontrollen av dataene før vi ender opp med et rapporteringssystem som betyr mer byråkrati og mindre sikkerhet, egentlig.

Jette F. Christensen (A): Men, statsminister, som svar på spørsmålet mitt i stad sa du at du var uenig i konklusjonen til Riksrevisjonen om at samarbeidet var for dårlig.

Statsminister Erna Solberg: Jeg sa at jeg mener at samarbeidet er blitt betydelig bedre, og at jeg mente at konklusjonen i Riksrevisjonens rapport var for langtrekkende i forhold til det.

Møtelederen: Jeg har tegnet meg selv.

Det er ett aspekt, statsminister, ved hele situasjonen som vi ikke har berørt, men som vi bør berøre før vi slutter, og det er forholdet til hemmelighold. Vi kjenner alle de formelle argumentene knyttet til dette, men det er jo en veldig spesiell situasjon vi har vært i helt siden oktober i fjor. Det var i oktober i fjor Stortinget fikk disse meddelelsene, men vi har altså brukt denne tiden helt fram til nå, slutten av mars året etter, for å komme fram til det punktet at vi kunne holde denne høringen. Det knytter seg til korrespondansen og diskusjonen mellom storting og regjering – ikke komité og regjering, men storting og regjering, for det er Stortingets presidentskap som i samråd med komiteen har henvendt seg til regjeringen vedrørende avgrade-ringsspørsmålet. Vi har kommet i den helt spesielle situasjonen at Riksrevisjonen har avvist videre samarbeid med de berørte departementene, fordi man mener at det ville svekke alvorlighetsgraden i saken. Vi har sett at stats-

ministeren to ganger – ikke én gang, men to ganger – har henvendt seg til Forsvarsdepartementet og bedt Forsvarsdepartementet vurdere denne saken.

Da må vi før vi slutter, høre regjeringssjefens verbale forklaring på hvorfor man ikke har gjennomført en avgradering av sammendraget. Det er ingen i komiteen som har ment at den delen som først var hemmelig, skulle offentliggjøres, men at man skulle ha et sammendrag. To ganger har du bedt forsvarsministeren om å gjøre dette, to ganger har du også fått avslag. Du har et virkemiddel, nemlig å gå til Kongen i statsråd og foreta nødvendig avgradering, men du har ikke gjort det. Og her sitter vi, og det åpner selvfølgelig for en vurdering i komiteen av om vi må holde en lukket høring i forlengelsen av denne åpne høringen, fordi det foregår et hemmelighold her som veldig mange har veldig store problemer med å forstå innholdet i.

Statsminister Erna Solberg: Jeg har to ganger spurt forsvarsministeren fordi jeg to ganger har fått spørsmål fra Stortinget om det. Det er altså slik at det er Forsvarsdepartementet som her er informasjonseier, som etter sikkerhetsloven har ansvaret for å vurdere spørsmålet om gradering. Statsministeren kan ikke på egen hånd avgradere denne typen opplysninger. Det er helt riktig at det kan jeg gjøre – at Kongen i statsråd kunne ha gjort det. Men jeg ville oppfattet det som en meget dramatisk situasjon hvis Kongen i statsråd skulle overprøve det som etter sikkerhetsloven er ansvaret til Forsvarsdepartementet å gjøre en vurdering av i en sak som denne. Det mener jeg det ikke er grunnlag for å gjøre, og derfor har jeg valgt ikke å gjøre det. Det ville jeg oppfatte som en grunnleggende mistillit til den vurdering som Forsvarsdepartementet har gjort. Jeg har ikke grunnlag for å gjøre det, og jeg mener ikke at man skal gjøre det.

Så er det ikke noen behagelig situasjon for en regjering å sitte i når den vurderingen er gjort. Det ville vært mye enklere for oss at det hadde vært åpenhet rundt disse spørsmålene. Men hvis det av dem som har ansvaret for å vurdere sikkerheten rundt opplysningene, gjøres en vurdering

av at dette vil være skadelig, kan vi ikke la være. Men det åpner jo for det politiske spillet og mistenkeliggjøringen av hvorfor regjeringen velger ikke å åpne dette. Det er ikke noen behagelig situasjon for en statsminister å sitte i. Det hadde sannsynligvis vært mer behagelig for statsministeren hvis det motsatte hadde vært gjort. Men jeg mener det vil svekke vår sikkerhetslov og respekten for sikkerhetsloven hvis vi skal ha et spill rundt hvordan man gjør den typen vurderinger.

Møtelederen: Da er utspørringen over. Statsministeren har nå muligheten til å komme med et kort innlegg hvis hun ønsker det, hvis det er noe som er usagt, eller noe hun vil kommentere.

Statsminister Erna Solberg: Leder, jeg tror ikke det er mye som er usagt eller annet. Jeg er sikker på at det kommer oppfølgende spørsmål på ulike temaer etter hvert, også til de angjeldende statsrådene.

Jeg har bare lyst til å understreke én ting: Jeg tror vi i fellesskap er opptatt av en ting, og det er å sørge for at beredskapen i Norge er god. Og som jeg innledningsvis sa: Det er gjort store steg under den forrige regjeringen og under denne regjeringen for å løfte beredskapen. Det har vært høyt prioritert også økonomisk i løpet av denne regjeringssperioden. Vi har kommet lenger, men vi er ikke perfekte, og det er områder som det fortsatt skal jobbes mye med for å være sikker på at vi har god nok beredskap.

Møtelederen: Da er denne høringen over.

Komiteen vil i fortsettelsen av arbeidet med denne saken legge denne høringen til grunn sammen med alle annen informasjon vi har. Komiteen vil, som jeg allerede har annonsert, også på selvstendig grunnlag i sitt førstkommende møte drøfte behovet for å ha en lukket høring for å komme eventuelt lenger i saken. Det er en beslutning som da vil bli tatt på selvstendig grunnlag.

Jeg sier tusen takk, og vi er ferdige her.

Høringen ble avsluttet kl. 13.27.

